

CRNA GORA SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	29.09 2023 GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-72/23-32
VEZA:	
EPA:	16 XVIII
SKRAĆENICA:	PRILOG

Broj: 23/3594-5

Podgorica, 29.09.2023. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog, br.10
81000 Podgorica

Predmet: Predlog finansijskog plana sa planom rada Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2024. godinu, sa Odlukom o određivanju predstavnika koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri usvajanja

U skladu sa članom 51 Zakona o energetici, u vezi sa članom 32 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14, 56/14, 70/17, 55/18, 70/21, 145/21 i 27/23), Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti utvrdila je Predlog finansijskog plana za 2024. godinu, usvojila Plan rada za 2024. godinu i odredila predstavnike koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri usvajanja.

S tim u vezi, u prilogu ovog akta dostavljamo u štampanoj formi original sa 35 primjeraka, kao i CD sa elektronskom formom, sljedeće:

- Predlog finansijskog plana Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2024. godinu,
- Plan rada Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2024. godinu, i
- Odluka o određivanju predstavnika Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri usvajanja.

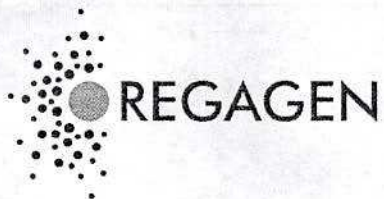
Dodatno kao informaciju dostavljamo i Finansijski plan Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti u dijelu koji se odnosi na obavljanje poslova regulacije regulisanih komunalnih 1

REGAGEN Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96, 81000 Podgorica, Crna Gora

T: 00 382 20 229 615. 00 382 20 229 616 F: 00 382 20 229 755 E: regagen@t-com.me www.regagen.co.me

PIB: 02396491 ŽR: 520-34372-70. 510-4171-40. 520-34498-80

djelatnosti za 2024 godinu, i napominjemo da isti nije predmet razmatranja i usvajanja od strane Skupštine Crne Gore, ali može biti od značaja za razmatranje Finansijskog plana za 2024. godinu, koji usvaja Skupština Crne Gore, kao i sagledavanja ukupnosti rada ove agencije u obje oblasti regulacije.

Takođe, obavještavamo vas da je Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, postupila u skladu sa članom 32 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, i sva gore navedena dokumenta dostavila Ministarstvu finansija.

S poštovanjem,

REGAGEN Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96, 81000 Podgorica, **Crna Gora**

T: 00 382 20 229 615. 00 382 20 229 616 F: 00 382 20 229 755 E: regagen@t-com.me www.regagen.co.me

PIB: 02396491 ŽR: 520-34372-70. 510-4171-40. 520-34498-80

Broj: 23/3594-4

Podgorica, 25.09.2023. godine

Na osnovu člana 32 st. 3 i 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list Crne Gore", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18, 55/18, 66/19, 70/21, 145/21 i 27/23), člana 15 stav 1 tačka 17 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti ("Službeni list Crne Gore", broj 135/21), Odbor Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, na sjednici održanoj 25. septembra 2023. godine, donio je

ODLUKU

1. Za predstavnike Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri razmatranja Predloga finansijskog plana Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2024. godinu, sa Planom rada Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2024. godinu, određuju se Branislav Prelević, predsjednik Odbora Agencije i Igor Telebak, izvršni direktor.
2. Ova odluka, Predlog finansijskog plana Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2024. godinu i Plan rada Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2024. godinu, dostavlja se Ministarstvu finansija i Skupštini Crne Gore, do 30. septembra 2023. godine.
3. Odluka stupa na snagu danom donošenja.

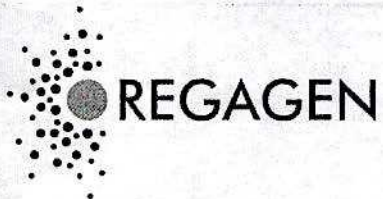
Predsjednik Odbora,
Branislav Prelević

REGAGEN Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96, 81000 Podgorica, **Crna Gora**

T: 00 382 20 229 615. 00 382 20 229 616 F: 00 382 20 229 755 E: regagen@t-com.me www.regagen.co.me

PIB: 02396491 ŽR: 520-34372-70. 510-4171-40. 520-34498-80

Dostaviti:

- Ministarstvo finansija i socijalnog staranja,
Stanka Dragojevića br. 2;
- Skupštini Crne Gore,
Bulevar Sv. Petra Cetinjskog, br.10;
- a/a

REGAGEN Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96, 81000 Podgorica, **Crna Gora**

T: 00 382 20 229 615. 00 382 20 229 616 F: 00 382 20 229 755 E: regagen@t-com.me www.regagen.co.me

PIB: 02396491 ŽR: 520-34372-70. 510-4171-40. 520-34498-80

Crna Gora

Regulatorna agencija za energetiku i
regulisane komunalne djelatnosti

**PREDLOG FINANSIJSKOG PLANA SA PLANOM RADA
REGULATORNE AGENCIJE ZA ENERGETIKU
I REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI
ZA 2024. GODINU**

Podgorica, septembar 2023. godine

Crna Gora

Regulatorna agencija za energetiku i
regulisane komunalne djelatnosti

PREDLOG

**FINANSIJSKI PLAN
ZA 2024. GODINU**

Podgorica, septembar 2023. godine

**REGULATORNA AGENCIJA ZA ENERGETIKU I
REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI**

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96

Podgorica

tel: +382 20 229 615, +382 20 229 616

fax: +382 20 229 755

E-mail: regagen@t-com.me

www.regagen.co.me

SADRŽAJ

1. UVOD	7
2. PRAVNI STATUS I NADLEŽNOSTI REGAGEN	8
3. FINANSIRANJE RADA REGAGEN	10
4. INFORMACIJA O NAČINU FINANSIRANJA RADA REGAGEN ZA OBAVLJANJE POSLOVA UTVRĐENIH ZAKONOM O KOMUNALNIM DJELATNOSTIMA	12
5. POLAZNE OSNOVE ZA PLANIRANJE ZA 2024. GODINU	12
6. PLANIRANI PRIHOD.....	12
7. PLANIRANI RASHODI	13
8. TABELARNI PRIKAZ PLANIRANIH PRIHODA I RASHODA REGAGEN U 2024. GODINI	17
9. REALIZACIJA FINANSIJSKOG PLANA	18
10.ZAVRŠNA ODREDBA.....	19

Na osnovu člana 51 st. 2 i 4 Zakona o energetici ("Službeni list Crne Gore", br. 5/16, 51/17, 82/20, 29/22 i 152/22), člana 32 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list Crne Gore", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18, 55/18, 66/19, 70/21, 145/21 i 27/23) i člana 15 stav 1 tačka 17 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti ("Službeni list Crne Gore", broj 135/21), Odbor Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, na sjednici održanoj 25. septembra 2023. godine, utvrdio je

FINANSIJSKI PLAN
REGULATORNE AGENCIJE ZA ENERGETIKU
I
REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI
ZA 2024. GODINU

1. UVOD

Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: REGAGEN) obavlja poslove u oblasti energetike u skladu sa Zakonom o energetici ("Službeni list Crne Gore", br. 5/16, 51/17, 82/20, 29/22 i 152/22), (u daljem tekstu: Zakon), Zakonom o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa („Službeni list CG”, broj 42/16) i Zakonom o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa („Službeni list CG”, broj 1/22). Osim poslova u oblasti energetike REGAGEN je Zakonom o komunalnim djelatnostima („Službeni list CG”, br. 55/16, 02/18 – drugi zakon, 66/19 i 10/22) povjerena regulacija dvije komunalne djelatnosti i to javnog vodosnabdijevanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda (u daljem tekstu: regulisane komunalne djelatnosti).

Zakonom o energetici i Zakonom o komunalnim djelatnostima, posebno su uređeni načini finansiranja REGAGEN za obavljanje njene djelatnosti u oblasti energetike i oblasti regulisanih komunalnih djelatnosti.

Članom 51 Zakona, uređeno je finansiranje REGAGEN potrebno za obavljanje poslova u oblasti energetike. U tom smislu, sredstva za rad REGAGEN obezbjeđuju se iz naknada za izdavanje licenci, godišnjih naknada za korišćenje licenci, naknada za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, godišnjih naknada za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog sistema, naknada za rješavanje sporova, kao i drugih naknada, koje se utvrđuju u skladu sa ovim zakonom. Visina sredstava za godišnje finansiranje utvrđuje se finansijskim planom REGAGEN koji usvaja Skupština Crne Gore u skladu sa zakonom. Dalje je propisano da REGAGEN samostalno raspolaže sredstvima utvrđenim finansijskim planom, da se naknade iz kojih se obezbjeđuje finansiranje određuju u visini kojom se u ukupnom iznosu pokrivaju planirani troškovi poslovanja utvrđeni finansijskim planom REGAGEN, kao i da se po isteku poslovne godine, sredstva koja preostanu na računu

REGAGEN nakon izmirenja obaveza prenose u narednu godinu, a naknade za narednu godinu se srazmjerno umanjuju. Procjena tih sredstava sadržana je, takođe u finansijskom planu.

Finansijski plan za 2024. godinu sačinjen je polazeći od Plana rada REGAGEN za 2023. godinu, procjene rashoda zbog procijenjenog obima poslova na izvršavanju obaveza utvrđenih zakonima koji se odnose na oblast energetike. Procjena prihoda se u planu prikazuje po izvorima iz kojih potiču. Ovaj plan treba da obezbijedi finansijsku stabilnost i likvidnost poslovanja REGAGEN u 2024. godini, u cilju ispunjavanja obaveza kako na nacionalnom, tako i na međunarodnom nivou, uz kadrovsku održivost i institucionalno unaprjeđenje i razvoj REGAGEN.

Zakonom o komunalnim djelatnostima članom 50 propisano je da se rad REGAGEN u ovoj oblasti finansira iz naknade koju plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti, da se naknada određuje u cilju pokrivanja procijenjenih troškova REGAGEN za obavljanje djelatnosti utvrđenih tim zakonom, kao i da se iznos naknade utvrđuje posebnim aktom REGAGEN, uz prethodnu saglasnost Vlade Crne Gore.

2. PRAVNI STATUS I NADLEŽNOSTI REGAGEN

Članom 27 Zakona propisano je da poslove utvrđene zakonom u oblasti energetike obavlja REGAGEN kao samostalna, neprofitna organizacija, pravno i funkcionalno nezavisna od državnih organa i energetske subjekata, kao i da REGAGEN obavlja i druge poslove utvrđene zakonom kojim se uređuju regulisane komunalne djelatnosti.

REGAGEN je osnovana Zakonom o energetici iz 2003. godine i ima svojstvo pravnog lica. Poslovi REGAGEN su proširivani i njena uloga dopunjavana, donošenjem dva kasnija zakona o energetici iz 2010. i 2016. godine, kao i više izmjena i dopuna tih zakona, kojima su transponovani akti zakonodavstva Evropske Unije za oblast energetike, kao obaveza koju je Crna Gora preuzela ratifikacijom Sporazuma o formiranju Energetske zajednice.

REGAGEN su povjereni poslovi i utvrđene obaveze i Zakonom o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa kao i Zakonom o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa, kojim je utvrđeno da nadzor nad veleprodajnim tržištem vrši REGAGEN.

Kao rezultat razvoja sektora električne energije i transponovanja odgovarajuće regulative EU, REGAGEN u narednom periodu očekuju nove obaveze. Ministarstvo kapitalnih investicija je u martu 2023. godine, zatražilo od REGAGEN da predloži članove radne grupe koja se formira za izradu novog zakona o energetici i zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa, čije donošenje je planirano i Programom rada Vlade Crne Gore za 2023. godinu. Započet je rad i na izradi teksta zakona o korišćenju energije iz obnovljivih izvora. Ministarstvo kapitalnih investicija je u februaru 2023. godine obrazovalo radnu grupu za pripremu nacra

Zakona o prekograničnim infrastrukturnim projektima, čiji članovi su i predstavnici REGAGEN. Rad na izradi ovih zakona nije okončan do usvajanja ovog finansijskog plana (neke od radnih grupa nijesu ni započele rad) ali obaveza njihovog donošenja i primjene radi potpunog usklađivanja domaćeg zakonodavstva sa relevantnim direktivama i regulativama EU iz oblasti energetike ostaje, a sa tim i očekivano povećanje vrste i obima poslova REGAGEN u 2024. godini i narednim godinama.

U skladu sa važećim Zakonom poslovi koje REGAGEN obavlja su, naročito:

- donošenje podzakonskih akata kojim se reguliše rad elektroenergetskog sektora, kao i odobravanje opštih akata energetske subjekata;
- nadzor nad radom i poslovanjem energetske subjekata, u okvirima propisanim Zakonom;
- utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda, cijena i naknada, za operatore prenosnog i distributivnog sistema i operatora tržišta električne energije;
- licenciranje *subjekata* i kontrola poštovanja uslova iz licenci;
- utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanje operatora tog sistema;
- realizacija ovlašćenja REGAGEN u oblasti gasa, stvaranje preduslova za regulaciju djelatnosti u oblasti gasa u očekivanju razvoja gasne infrastrukture;
- realizacija povjerenih poslova koji se odnose na obnovljive izvore energije i visokoefikasne kogeneracije, a tiču se utvrđivanja privremenog statusa i statusa povlašćenog proizvođača, izdavanja garancija porijekla proizvođačima električne energije, vođenje registra izdatih garancija porijekla, vođenje registra povlašćenih proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora energije sve do primopredaje ovih poslova operatoru tržišta električne energije, nakon čega REGAGEN preuzima nadzornu ulogu;
- promovisanje konkurentnog, efikasnog, bezbjednog i održivog tržišta električne energije u Crnoj Gori, neposredna kontrola funkcionisanja tržišta električne energije;
- stvaranje odgovarajućih uslova za efikasno i pouzdano funkcionisanje elektroenergetskih sistema kroz poslove koje su joj date u nadležnost;
- davanje saglasnosti na razvojne i investicione planove operatora prenosnog i distributivnog sistema;
- zaštita krajnjih kupaca kroz aktivnosti koje se odnose na nadzor nad radom energetske subjekata, jačanje pretpostavki koji se tiču sigurnosti snabdijevanja i rješavanje žalbi kupaca na odluke energetske subjekata, u skladu sa Zakonom;
- izrada godišnjih planova i izvještaja koje razmatra i usvaja Skupština Crne Gore;

– drugi poslovi u skladu sa zakonom.

Nadležnosti REGAGEN su Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energetici iz 2020. godine značajno proširene u oblastima razvoja i povezivanja tržišta električne energije, konkretno u dijelu odobravanja metodologija i akata koje donose operator prenosnog sistema električne energije i nominovani operator tržišta električne energije, vezana za povezivanje budućeg crnogorskog dan-unaprijed i unutardnevnog tržišta električne energije sa susjednim tržištima. Zakonom o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa REGAGEN je dodijeljeno niz novih nadležnosti u okviru obaveze nadzora nad veleprodajnim tržištem koje joj je povjereno, u praćenju i kontroli učesnika veleprodajnog tržišta u pogledu obaveza i zabrana koje su im ovim zakonom utvrđene.

3. FINANSIRANJE RADA REGAGEN

REGAGEN će sredstva za rad u 2024. godini obezbijediti, na način propisan članom 51 Zakona, prihodima od licenciranih subjekata i operatora zatvorenih distributivnih sistema iz naknada za izdavanje licenci, godišnjih naknada za korišćenje licenci, naknada za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, godišnjih naknada za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog sistema. Zakon predviđa i naknadu za rješavanje sporova. Naime, REGAGEN u skladu sa članom 57 Zakona rješava sporove između energetske subjekata ili između energetske subjekata i korisnika njihovih usluga, koji proizilaze iz njihovih ugovornih odnosa uređenih u skladu sa Zakonom, ako joj ugovorne strane povjere rješavanje spora, a angažovanje REGAGEN u arbitražnim postupcima finansira se primjenom naknada za rješavanje sporova. Ovu naknadu plaćaju učesnici u arbitražnom postupku, u visini i na način utvrđen pravilima kojima se uređuje rješavanje sporova putem arbitraže. REGAGEN ostvaruje prihode i od naknada koju su operatori sistema dužni da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana, ako se za istim javi potreba u toku regulatornog perioda. Predmetna naknada je utvrđena pravilima kojima se uređuje izrada i praćenje realizacije desetogodišnjih razvojnih planova prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije. Navedena naknada se ne primjenjuje prilikom utvrđivanja novih planova razvoja, odnosno investicionih planova.

U skladu sa članom 43 stav 1 tačka 6 Zakona, REGAGEN je donijela Metodologiju za utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Regulatorne agencije za energetiku ("Službeni list CG" br. 61/19 i 125/21), kojom je utvrđen način na koji se obezbjeđuju sredstva koja su predviđena finansijskim planom REGAGEN koji usvaja Skupština Crne Gore, za finansiranje njenog rada svake godine. Iznosi naknada za obradu zahtjeva za izdavanje licence i utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema utvrđuju se u fiksnom iznosu, na osnovu složenosti posla, obima dokumentacije, nivoa angažovanja i vremena potrebnog za postupanje po zahtjevu.

Ukupna godišnja naknada za korišćenje licence i statusa zatvorenog distributivnog sistema se raspodjeljuje na subjekte koji obavljaju energetske djelatnosti, uzimajući u obzir: neophodno stručno angažovanje i vrijeme koje je REGAGEN potrebno za sprovođenje aktivnosti u skladu sa nadležnostima utvrđenim Zakonom o energetici; ukupan godišnji obim djelatnosti licenciranih subjekata u elektroenergetskom sektoru; ukupan godišnji obim djelatnosti zatvorenih distributivnih sistema i skladišni kapacitet, broj transportnih sredstava i obim prometa u sektoru naftnih derivata i gasa.

Metodologija utvrđuje da subjekti koji obavljaju djelatnosti u elektroenergetskom sektoru plaćaju dvije trećine, a subjekti koji obavljaju djelatnosti u sektoru naftnih derivata i gasa jednu trećinu ukupne godišnje naknade, a da se prihod od ukupne godišnje naknade za korišćenje licence za obavljanje elektroenergetskih djelatnosti i statusa zatvorenog distributivnog sistema u elektroenergetskom sektoru ostvaruje po osnovu naknade koju plaćaju licencirani subjekti koji obavljaju regulisane elektroenergetske djelatnosti (djelatnosti za čije obavljanje REGAGEN energetskim subjektima utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod) u iznosu od 70% ukupne naknade i naknade koju plaćaju licencirani subjekti koji obavljaju neregulisane elektroenergetske djelatnosti i korisnici zatvorenog distributivnog sistema u iznosu od 30% ukupne naknade.

REGAGEN ostvaruje srazmjerno veće prihode po osnovu naknada od elektroenergetskih djelatnosti, zbog okolnosti da su obaveze i zadaci REGAGEN na poslovima regulacije elektroenergetskog sektora i obimniji i složeniji.

U oblasti nafte i gasa REGAGEN se bavi izdavanjem licenci i nadzorom nad radom i poslovanjem imalaca licenci kroz kontrolu pridržavanja uslova iz licenci, koji se posebno odnose na primjenu propisa u vezi sa kvalitetom naftnih proizvoda i gasa, održavanje mjernih i protivpožarnih uređaja u skladu sa propisima, finansijsku održivost ovih subjekata kroz izvještaje o radu koje su dužni da dostavljaju REGAGEN i dr.

Polazeći od činjenice da je REGAGEN neprofitna organizacija, sredstva koja preostanu na računu nakon izmirenja obaveza koje se odnose na tekuću godinu prenose se u narednu godinu, dok se naknade za narednu godinu srazmjerno umanjuju. Visina navedenih naknada utvrđuje se u ukupnom godišnjem iznosu koji predstavlja razliku između planiranih troškova poslovanja REGAGEN za 2024. godinu i projektovanih sredstava koja će se prenijeti iz 2023. godine u 2024. godinu.

Nakon što Skupština Crne Gore usvoji Finansijski plan za 2024. godinu, REGAGEN će posebnom odlukom utvrditi iznose naknada za izdavanje licenci i za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, kao i za njihovo korišćenje, a koje će subjekti u energetskom sektoru Crne Gore plaćati u 2024. godini.

4. INFORMACIJA O NAČINU FINANSIRANJA RADA REGAGEN ZA OBAVLJANJE POSLOVA UTVRĐENIH ZAKONOM O KOMUNALNIM DJELATNOSTIMA

Zakonom o komunalnim djelatnostima REGAGEN je određena kao regulatorno tijelo za regulisane komunalne djelatnosti.

Način finansiranja REGAGEN za obavljanje djelatnosti utvrđen Zakonom o komunalnim djelatnostima propisan je citiranim članom 50, od naknada koje plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti i nije predmet ovog finansijskog plana.

REGAGEN je u skladu sa ovlašćenjem iz člana 50 stav 3 Zakona o komunalnim djelatnostima, u obavezi da donese akt o naknadama koju plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti, koja će predstavljati osnov za finansiranje REGAGEN u dijelu regulacije komunalnih djelatnosti u 2024. godini.

REGAGEN je mišljenja da finansiranje REGAGEN u cjelini treba da se uredi na isti način, odnosno da finansiranje REGAGEN u dijelu regulisanih komunalnih djelatnosti treba urediti na isti način kao što je to uređeno u dijelu finansiranja regulacije energetskeg sektora, a to je da saglasnost na finansijski plan u cjelini daje Skupština Crne Gore.

5. POLAZNE OSNOVE ZA PLANIRANJE ZA 2024. GODINU

Nakon što se utvrdi plan rada za 2024. godinu i uporedi sa planom rada za 2023. i 2022. godinu, kao i uvidom u realizaciju finansijskog plana za 2023. godinu i ostvarene rashode REGAGEN u prvih osam mjeseci 2023. godine procjenjuje se nivo rashoda za 2024. godinu.

Nakon izvršene procjene rashoda planiraju se prihodi.

6. PLANIRANI PRIHOD

Ukupan prihod, odnosno ukupna sredstva potrebna za finansiranje rada REGAGEN za 2024. godinu planirana su u iznosu od 1.649.781,59 €, i čine ih:

1. prihod od naknada za izdavanje licenci i utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema u visini od 7.000,00 €,
2. prihod od godišnjih naknada za korišćenje izdatih licenci i za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog sistema, u iznosu od 1.589.761,59 €,

3. prihodi u visini od 13.000,00 €, odnose se na prihode od refundiranja troškova službenih putovanja, odnosno, troškova prisustvovanja konferencijama, forumima i radionicama Energetske zajednice i ostalih međunarodnih organizacija i institucija,
4. prihodi koje ostvaruje REGAGEN na osnovu sporazuma o obavljanju poslova unutrašnje revizije za druge subjekte, u iznosu od 24.000,00 €, i
5. ostali prihodi u iznosu od 16.020,00 € koji se odnose na ostvarivanje prava na subvenciju zarade lica sa invaliditetom i na refundaciju naknada zarada za porodijsko odsustvo.

Prihodi od naknada za rješavanje sporova ne odnose se na redovne aktivnosti REGAGEN i ne mogu se predvidjeti, tako da nijesu planirani. Takođe, u skladu sa odredbama čl. 112 i 116 Zakona, operator prenosnog i operator distributivnog sistema mogu utvrditi i dostaviti REGAGEN na davanje saglasnosti ažurirane planove razvoja i/ili ažurirane investicione planove, ali navedene aktivnosti, u smislu Zakona, ne predstavljaju obaveze već mogućnosti za operatore. Pošto prihode po ovom osnovu nije moguće predvidjeti REGAGEN ih, takođe, nije planirao.

Prihod od godišnjih naknada za korišćenje licenci i statusa zatvorenog distributivnog sistema (2) je planiran tako da zajedno sa ostalim prihodima (1, 3, 4 i 5) pokrije rashode REGAGEN planirane za 2024. godinu.

7. PLANIRANI RASHODI

Ukupni rashodi za 2024. godinu planirani su u iznosu od 1.649.781,59 €, i čine ih: rashodi poslovanja REGAGEN u iznosu od 1.517.281,59 €, rezerva u iznosu od 65.000,00 € i amortizacija osnovnih sredstava REGAGEN, u iznosu od 67.500,00 €.

- Pod stavkom Rashodi 1 prikazani su planirani troškovi materijala koji obuhvataju nabavku potrošnog kancelarijskog materijala, materijala za održavanje higijene, goriva i električne energije, nabavku stručne literature, časopisa, troškove štampanja i objavljivanja propisa, a planirani su u ukupnom iznosu od 45.800,00 €. Troškovi štampanja i objavljivanja propisa planirani su u većem iznosu u odnosu na plan za 2023. godinu zbog potreba izrade monografije povodom 20 godina rada REGAGEN.
- Pod stavkom Rashodi 2, za pokriće troškova zarada, naknada zarada i drugih primanja, uključujući i doprinose na teret poslodavca, planirano je ukupno 983.990,89 €, od čega sredstva za bruto zarade i bruto naknade sa ostalim bruto ličnim primanjima iznose 903.181,74 €, a doprinosi na teret poslodavca iznose 80.809,15 €.
- Ukupni troškovi zarada, naknada i drugih primanja, uključujući i doprinose na teret poslodavca za 2024. godinu se odnose na 42 zaposlena i to 19 zaposlenih iz stručnih službi REGAGEN iz sektora energetike i 23 zaposlena (uključujući i pet mandatnih pozicija) koji predstavljaju

„zajedničke resurse“. Naime, zaposleni u REGAGEN obavljaju poslove: 1) u sektoru energetike; 2) u sektoru regulisanih komunalnih djelatnosti ili 3) na zajedničkim aktivnostima neophodnim za oba sektora i funkcionisanje REGAGEN u cjelini. Planirani troškovi zarada za 2023. godinu odnose se na angažovanje zaposlenih iz službi REGAGEN iz sektora energetike i na 79,17% troškova angažovanja „zajedničkih ljudskih resursa“, što predstavlja procentualno izraženo učešće broja zaposlenih u službama REGAGEN iz sektora energetike (19), u odnosu na broj zaposlenih u službama REGAGEN koji se bave regulacijom oba sektora (19 + 5): sektora energetike i sektora regulisanih komunalnih djelatnosti (24). Preostalih 20,83% troškova angažovanja zajedničkih ljudskih resursa finansiraće se kao i troškovi angažovanja zaposlenih REGAGEN u oblasti regulisanih komunalnih djelatnosti, odnosno od naknada koje plaćaju vršioци regulisanih komunalnih djelatnosti.

Pored osnovnih zarada planirana su i druga primanja koja zaposlenima pripadaju u skladu sa Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru, Zakonom o radu, Opštim kolektivnim ugovorom i opštim aktima REGAGEN kao što su sredstva za eventualnu isplatu otpremnina, jubilarnih nagrada, različitih vidova pomoći i drugo. Doprinosi na zarade i druga primanja, obračunati su i planirani na način propisan zakonom.

REGAGEN ima jedno zaposleno lice sa invaliditetom i time ostvaruje pravo na oslobađanje od plaćanja posebnog doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom.

- Stavka 3 odnosi se na rashode za službena putovanja i obuhvataju troškove službenih putovanja u zemlji (prevoz, smještaj i dnevnice) i troškove službenih putovanja u inostranstvo (prevoz, smještaj, dnevnice i putno osiguranje). Ova sredstva planirana su u iznosu od 70.000,00 € i to tako da će omogućiti ispunjenje zakonskih obaveza kako na nacionalnom, tako i na međunarodnom nivou i veća su u odnosu na planirana sredstva za 2023. zbog povećanja cijena prevoza i smještaja, kao i zbog povećanog broja planiranih sastanaka od strane Energetske zajednice gdje predstavnici REGAGEN imaju obavezu da prisustvuju. Pored učešća u radu tijela Energetske zajednice, REGAGEN je aktivna i u radu radnih grupa Agencije za saradnju energetskih regulatora (u daljem tekstu: ACER), a kao prvi regulator članica Energetske zajednice kojem je dodijeljen status posmatrača u radnim grupama za električnu energiju i gas ove organizacije. Takođe, predstavnici REGAGEN dužni su i da učestvuju u radu MEDREG-a (Asocijacija mediteranskih regulatora), gdje je predsjednik Odbora REGAGEN jedan od članova predsjedništva navedene organizacije.

Predviđeno je i da će se dio troškova za službena putovanja pokriti iz priliva sredstava po osnovu refundiranja od strane pomenutih međunarodnih organizacija i institucija i to u iznosu od oko 13.000,00 €, tako da planirani trošak za službena putovanja realno iznosi 57.000,00€ (prikazano je u posebnoj stavci Prihodi od refundiranja troškova službenih putovanja).

- Pod stavkom Rashodi 4 prikazani su planirani troškovi proizvodnih usluga i čine ih troškovi usluga telefonskih i internet komunikacija, troškovi za usluge obezbjeđivanja neophodne georedundantnosti servera (kontrolni panel za upravljanje resursima pojedinačnih servera), troškovi usluga održavanja automobila, troškovi popravki i održavanja opreme, poslovnog prostora i IT sistema (koji su povećani zbog porasta troškova usluga lica jer za održavanje sredstava angažuju firme koje su povećale troškove materijala i troškove radne snage), troškovi javnog oglašavanja u štampanim medijima, troškovi plaćanja poštarine i ostalih usluga i planirani su iznosu od 58.700,00 €.
- Troškovi neproizvodnih usluga, pod stavkom Rashodi 5, planirani su u iznosu od 109.800,00 € i odnose se na: angažovanje revizora, domaćih i ino eksperata i konsultanata koji se bave pitanjima regulacije energetskog sektora, komunalne usluge, plaćanja bankarskih provizija, premije osiguranja, članarine i troškove organizovanja seminara u cilju edukacije zaposlenih i ostale nematerijalne troškove. Ovom stavkom obuhvaćeni su i planirani troškovi treninga i obuke kadra za gas. Obzirom da su povećane cijene članarina u međunarodnim organizacijama, to su morala biti i povećana planirana sredstva za ove namjene u odnosu na plan za 2023.godinu. Troškovi premija osiguranja planirani su u većem iznosu zbog povećanja cijena zdravstvenih usluga. Takođe, planirani su u nešto većem iznosu i ostali troškovi, a razlog je planiranje obilježavanja godišnjice rada REGAGEN.
- Pod stavkom Rashodi 6, planirana su sredstva za nabavku novih osnovnih sredstava, u iznosu od 47.000,00 € i odnose se na nabavke materijalne i nematerijalne imovine, odnosno tehničke opreme (komunikaciona oprema, štampači, fotokopir aparati i sl.) i kancelarijskog namještaja koji su dotrajali, zastarjeli ili su potrebni za rad novozaposlenih.
- Sredstva namijenjena za rješavanje stambenih potreba zaposlenih, stavka Rashodi 7, planirana su u skladu sa Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u REGAGEN, po kome se na bruto iznos zarada zaposlenih izdvaja 5,5%, što primijenjeno na planirane bruto zarade iznosi 49.675,00 €.
- Pod stavkom Rashodi 8 planirana su sredstva za zakup ili kupovinu nedostajućeg poslovnog prostora radi obezbjeđivanja uslova potrebnih za rad zaposlenih u iznosu od 50.000,00 €. Kako su cijene zakupa na tržištu značajno porasle ovi troškovi su planirani u nešto većem iznosu u odnosu na prethodnu godinu. Sredstva za ovu svrhu su u kontinuitetu od 2013. godine predviđana i odobravana od strane Skupštine Crne Gore. Kako REGAGEN nije još uvijek uspjela da u potpunosti riješi problem nedostajućeg poslovnog prostora kupovinom dodatnog, to je odobrena sredstava, kao i prethodnih godina, koristila za zakup.

Rashodi koji se odnose na angažovanje vještaka, procjene i ocjene imovine energetskih subjekata i revizije razvojnih planova, u 2024. godini nijesu planirani.

- Stavkom Rashodi 9, shodno obavezama REGAGEN koje proističu iz člana 36 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru (Sl. list CG, br. 16/16, 83/16, 21/17, 42/17, 12/18, 39/18, 42/18 i 34/19), planirana su sredstva za naknade zarada članova Odbora i menadžmenta REGAGEN.
- Pod stavkom Rashodi 10 planirana su sredstva u iznosu od 20.000,00 € i odnose se na troškove kojima u toku 2024. godine REGAGEN može biti izložena zbog primjene Zakona o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa koji je stupio na snagu početkom 2022. godine. Kako je detaljno opisano u Planu rada za 2024. godinu, stupanjem na snagu ovog zakona REGAGEN je dodijeljeno niz novih nadležnosti. Nakon donošenja novog regulatorno-pravnog okvira u oblasti nadzora nad veleprodajnim tržištem u skladu sa Regulativom EU broj 1227/2011 o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (u daljem tekstu: REMIT) za očekivati je da će u prvim godinama njegove primjene biti neophodno kadrovsko, informaciono i tehničko jačanje REGAGEN, pa je potrebno obezbijediti sredstava za obavljanje aktivnosti u ovoj oblasti i angažovanje inostranih eksperata, kako bi se najbolja evropska praksa u implementaciji REMIT-a primijenila i u Crnoj Gori.
- Pod stavkom Rashodi 11 planirana su sredstva za organizaciju međunarodnih skupova u oblasti energetske regulacije u Crnoj Gori u iznosu od 3.000,00 €. U cilju jačanja komunikacije i saradnje sa drugim međunarodnim organizacijama neophodno je organizovanje ovakvih skupova.
- Pod stavkom rashodi 12 izvršena su rezervisanja za sudske postupke u iznosu od 6.814,00 € u skladu sa računovodstvenim politikama REGAGEN.
- Rezerva je planirana u iznosu od 65.000,00 € i procijenjena je tako da može obezbijediti finansiranje jednomjesečnog rada REGAGEN u 2024. godini tj. do početka obezbjeđivanja sredstava od naknada za licence za 2024. godinu.
- Planirana sredstva amortizacije za 2024. godinu iznose 67.500,00 € što je utvrđeno na osnovu vrijednosti raspoloživih osnovnih sredstava i predviđenih vrijednosti onih osnovnih sredstava koje REGAGEN planira da nabavi.
- Planirana sredstva za rad REGAGEN u 2024. godini, bez dodate amortizacije osnovnih sredstava, iznose 1.582.281,59 €, što je za 4,4 % više u odnosu na iznos planiranih istih sredstava za 2023. godinu. Ukupno planirana sredstva sa amortizacijom osnovnih sredstava iznose 1.649.781,59 €.

8. TABELARNI PRIKAZ PLANIRANIH PRIHODA I RASHODA REGAGEN U 2024. GODINI

Planirani prihodi i rashodi REGAGEN za 2024. godinu utvrđuju se u sljedećim iznosima:

R.br.	OPIS	Plan za 2023 [€]	Plan za 2024 [€]
	PRIHODI		
	Prihodi od zahtjeva za izdavanje licenci	5.000,00	7.000,00
	Prihodi od naknada za korišćenje licenci	1.547.060,37	1.589.761,59
	Prihodi od refundiranja troškova službenih putovanja	6.000,00	13.000,00
	Prihodi koje ostvaruje REGAGEN na osnovu sporazuma o obavljanju poslova unutrašnje revizije za druge subjekte		24.000,00
	Ostali prihodi-refundiranja naknada zarade	21.538,50	16.020,00
I	UKUPNI PRIHODI	1.579.598,87	1.649.781,59
	RASHODI		
1	Troškovi materijala	40.800,00	45.800,00
	Troškovi materijala	10.000,00	10.000,00
	Troškovi stručne literature	5.000,00	5.000,00
	Troškovi štampanja propisa	10.000,00	15.000,00
	Troškovi električne energije i goriva	15.800,00	15.800,00
2	Bruto zarade, naknade zarada i dr. primanja zaposlenih	941.365,05	983.990,89
	Bruto zarade	814.647,62	856.400,67
	Troškovi bruto naknade i drugih primanja	45.347,06	46.781,07
	Doprinosi na teret poslodavca	81.370,37	80.809,15
3	Troškovi službenih putovanja	60.000,00	70.000,00
	Troškovi službenih putovanja koji se refundiraju	6.000,00	13.000,00
	Troškovi službenih putovanja koji se ne refundiraju	54.000,00	57.000,00
4	Troškovi proizvodnih usluga	50.800,00	58.700,00

	Troškovi komunikacija	25.500,00	25.000,00
	Troškovi održavanja sredstava	20.000,00	28.000,00
	Troškovi poštanskih usluga	3.000,00	3.000,00
	Troškovi oglašavanja	2.300,00	2.700,00
5	Troškovi neproizvodnih usluga	98.200,00	109.800,00
	Troškovi stručnih i konsultantskih usluga	29.000,00	29.000,00
	Troškovi komunalija	3.000,00	3.000,00
	Troškovi provizija	2.200,00	2.800,00
	Premije osiguranja	12.000,00	17.000,00
	Troškovi seminara, članarina, radionica i treninga i obuke	34.000,00	37.000,00
	Ostali troškovi	18.000,00	21.000,00
6	Nabavka osnovnih sredstava i sitnog inventara	47.000,00	47.000,00
7	Sredstva za rješavanje stambenih potreba	47.299,71	49.675,00
8	Troškovi zakupa, odnosno, kupovine poslovnog prostora	46.320,00	50.000,00
9	Rezervisanja za istek mandata u skladu sa zakonom	94.833,11	72.501,70
10	Troškovi za REMIT	15.000,00	20.000,00
11	Organizacija međunarodnih skupova u oblasti energetske regulacije	3.000,00	3.000,00
12	Rezervisanja za sudske postupke	2.589,00	6.814,00
II	RASHODI POSLOVANJA REGAGEN (SUMA:1-12)	1.447.206,87	1.517.281,59
III	REZERVA	65.000,00	65.000,00
IV	UKUPNO (II+III)	1.512.206,87	1.582.281,59
V	Amortizacija osnovnih sredstava	67.392,00	67.500,00
VI	UKUPNO (IV+V)	1.579.598,87	1.649.781,59

9. REALIZACIJA FINANSIJSKOG PLANA

Za realizaciju Finansijskog plana za 2024. godinu, odgovoran je Izvršni direktor REGAGEN, uz obavezu izvještavanja Odbora REGAGEN o njegovom ostvarenju.

Raspored sredstava po ovom planu vršiće se u skladu sa opštim aktima, donijetim odlukama, programima i planovima rada, utvrđenim kriterijumima i mjerilima, zaključenim ugovorima i drugim aktima koje donosi REGAGEN u skladu sa zakonom, u cilju ostvarivanja nadležnosti i funkcije koja joj je povjerena.

Imajući u vidu da je članom 51 stav 3 Zakona propisano da REGAGEN samostalno raspolaže sredstvima utvrđenim finansijskim planom koji usvaja Skupština Crne Gore, REGAGEN može prilikom raspoređivanja sredstava koja su utvrđena ovim planom vršiti njihovu prenamjenu.

10. ZAVRŠNA ODREDBA

Predlog finansijskog plana za 2024. godinu dostavlja se Skupštini Crne Gore na razmatranje i usvajanje.

Broj: 23/3594-3

Podgorica, 25. septembar 2023. godine

Predsjednik Odbora

Branislav Prelević

Crna Gora

Regulatorna agencija za energetiku i
regulisane komunalne djelatnosti

**PLAN RADA
ZA 2024. GODINU**

Podgorica, septembar 2023. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	5
2. NORMATIVNE AKTIVNOSTI	8
2.1. Energetski sektor	8
2.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti.....	12
2.3. Donošenje internih opštih akata REGAGEN.....	13
3. UTVRĐIVANJE CIJENA I NAKNADA I DAVANJE SAGLASNOSTI NA PREDLOG CIJENA	13
3.1. Energetski sektor.....	13
3.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti.....	14
4. ODLUČIVANJE PO ZAHTJEVIMA	15
4.1. Energetski sektor.....	15
4.1.1. Izdavanje licenci za obavljanje energetskih djelatnosti.....	15
4.1.2. Utvrdjivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije	15
4.1.3. Davanje saglasnosti na ažurirane planove razvoja i investicione planove operatora sistema električne energije	16
4.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti.....	16
4.3. Postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama	16
5. NADZOR NAD RADOM I POSLOVANJEM SUBJEKATA	17
5.1. Energetski sektor.....	17
5.1.1. Kvalitet isporuke i snabdijevanja električnom energijom.....	17
5.1.2. Finansijsko poslovanje regulisanih elektroenergetskih subjekata.....	18
5.1.3. Investicije u prenosnom i distributivnom sistemu električne energije	19
5.1.4. Izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije	19
5.1.5. Praćenje razvoja konkurencije na veleprodajnom tržištu	20
5.1.6. Transparentnost i dostupnost informacija vezanih za tržište električne energije.....	20
5.1.7. Udjeli svih vrsta izvora energije u proizvedenoj, odnosno isporučenoj električnoj energiji	22

5.1.8. Poštovanje uslova iz izdatih licenci.....	23
5.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti.....	23
6. ZAŠTITA KUPACA.....	24
7. MEĐUNARODNA SARADNJA	26
8. IZRADA GODIŠNJIH IZVJEŠTAJA I PLANOVA.....	27
9. KADROVSKO OSPOSOBLJAVANJE I MATERIJALNO UNAPREĐENJE REGAGEN	29

Na osnovu člana 15 stav 1 tačka 16 i člana 27 st. 1 i 4 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti ("Službeni list CG", broj 135/21), a u vezi sa članom 32 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14, 56/14, 70/17, 55/18, 70/21, 145/21 i 27/23), Odbor Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, na sjednici održanoj 25. septembra 2023. godine, usvojio je

P L A N R A D A
REGULATORNE AGENCIJE ZA ENERGETIKU
I
REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI
ZA 2024. GODINU

1. UVOD

Zakonom o energetici ("Službeni list Crne Gore", br. 5/16, 51/17, 82/20, 29/22 i 152/22), članom 51 stav 2 propisano je da se sredstva za rad Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: REGAGEN), utvrđuju finansijskim planom REGAGEN koji usvaja Skupština u skladu sa zakonom i koji se objavljuje na internet stranici REGAGEN.

Članom 32 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list Crne Gore", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18, 55/18, 66/19, 70/21, 145/21 i 27/23), propisano je da nadležni organ nezavisnog regulatornog tijela utvrđuje predlog finansijskog plana sa planom rada za narednu godinu i određuje predstavnika nezavisnog regulatornog tijela koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri. Istim članom je utvrđeno da se predlog finansijskog plana dostavlja Ministarstvu finansija do 30. septembra tekuće godine.

U skladu sa Zakonom o energetici REGAGEN je samostalna, neprofitna organizacija, sa svojstvom pravnog lica, koja vrši javna ovlašćenja, pri čemu je pravno i funkcionalno nezavisna od državnih organa i energetske subjekata. U vršenju javnih ovlašćenja koja su joj povjerena, REGAGEN je u obavezi da postupa nepristrasno i transparentno, djeluje nezavisno od bilo kakvog tržišnog interesa i ne smije primati ili tražiti uputstva od državnih ili drugih organa i organizacija ili drugih lica u vršenju poslova utvrđenih zakonom. REGAGEN je upisana u Centralni registar privrednih subjekata – CRPS.

Organi REGAGEN su Odbor REGAGEN i izvršni direktor. REGAGEN u skladu sa Zakonom o energetici ima zamjenika izvršnog direktora.

U vršenju javnih ovlaštenja REGAGEN treba da doprinese:

- 1) promovisanju, u saradnji sa nadležnim organima Energetske zajednice i regulatornim organizacijama drugih članica Energetske zajednice, konkurentnog, efikasnog, bezbjednog i, uz zaštitu životne sredine, održivog tržišta električne energije i gasa u Crnoj Gori i u okviru Energetske zajednice, kao i osiguranju adekvatnih uslova za efikasno i pouzdano funkcionisanje elektroenergetskih sistema i sistema gasa;
- 2) razvoju konkurentnih regionalnih tržišta koja adekvatno funkcionišu u okviru Energetske zajednice, radi postizanja ciljeva iz tačke 1 ovog člana, uzimajući u obzir i dugoročne ciljeve;
- 3) eliminisanju ograničenja kod trgovine električnom energijom i gasom između članica Energetske zajednice, uključujući razvijanje adekvatnih prekograničnih prenosnih kapaciteta, kako bi se podmirila potražnja i podsticanje integracije nacionalnih elektroenergetskih sistema i sistema gasa radi olakšanja tokova električne energije i gasa u Energetskoj zajednici;
- 4) ostvarivanju, na najefikasniji način, razvoja sigurnih, pouzdanih i nediskriminatornih sistema orijentisanih na kupca i promovisanje adekvatnosti sistema, kao i promovisanje energetske efikasnosti i integracije proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora i distribuirane proizvodnje u prenosni i distributivni sistem u skladu sa opštim ciljevima energetske politike;
- 5) olakšavanju pristupa novih proizvodnih kapaciteta prenosnim i distributivnim sistemima, a naročito otklanjanju barijera koje mogu spriječiti pristup novih učesnika na tržištu i električnoj energiji iz obnovljivih izvora;
- 6) osiguravanju adekvatnih podsticaja za operatore prenosnih i distributivnih sistema i korisnike sistema, kako bi se povećala efikasnost sistema i podstakla integracija tržišta;
- 7) obezbjeđenju koristi za krajnje kupce preko efikasnog funkcionisanja tržišta, promovisanju konkurencije i zaštiti krajnjih kupaca;
- 8) pružanju pomoći za postizanje visokog nivoa kvaliteta pružanja javnih usluga kod snabdijevanja električnom energijom i gasom, doprinoseći i zaštiti ranjivih kupaca i kompatibilnosti procesa razmjene podataka za promjenu snabdjevača;
- 9) podsticanju kupaca da kroz odgovarajući način potrošnje, osim u nabavci, učestvuju i u ostalim tržišnim aktivnostima, u okviru svojih tehničkih mogućnosti;
- 10) obezbjeđenju od strane operatora prenosnog i distributivnog sistema nediskriminatornog pristupa kupcima kao pružaocima usluga, pri obezbjeđenju pomoćnih usluga i balansiranja;
- 11) prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa;
- 12) sprovođenju nadzora nad veleprodajnim tržištem električne energije i gasa;

- 13) da se poslovanje vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti zasniva na principima objektivnosti, transparentnosti i nediskriminatornosti;
- 14) da se komunalne usluge pružaju korisniku po pravednim cijenama;
- 15) podsticanju konkurencije regulisanih komunalnih djelatnosti;
- 16) održivom poslovanju vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti;
- 17) ravnoteži interesa kosnika i vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti i
- 18) unaprjeđenje integriteta.

Zakon o energetici ("Službeni list Crne Gore", br. 5/16, 51/17, 82/20, 29/22 i 152/22), (u daljem tekstu: Zakon), Zakon o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa ("Službeni list Crne Gore", broj 42/16), Zakon o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa ("Službeni list CG", broj 1/22), Zakon o komunalnim djelatnostima ("Službeni list Crne Gore ", br. 55/16, 2/18 – drugi zakon, 66/19 i 140/22) i drugi zakoni i propisi, utvrđuju poslove i obaveze čije vršenje zahtijeva sprovođenje značajnog broja aktivnosti koje su usmjerene na sljedeće:

- energetski sektor: normativne aktivnosti, utvrđivanje cijena i naknada i davanje saglasnosti na predlog cijena, odlučivanje po zahtjevima za izdavanje licenci za obavljanje energetskih djelatnosti, utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije, davanje saglasnosti na planove razvoja i investicione planove operatora sistema električne energije, davanje drugih saglasnosti i odobrenja, zaštitu kupaca, kao i nadzor nad radom i poslovanjem energetskih subjekata, posebno, u odnosu na:
 - kvalitet isporuke i snabdijevanja električnom energijom,
 - finansijsko poslovanje regulisanih elektroenergetskih subjekata,
 - gubitke u prenosnom i distributivnom sistemu električne energije,
 - investicije u prenosnom i distributivnom sistemu električne energije,
 - prekograničnu razmjenu energije i dodjelu prekograničnih kapaciteta,
 - transparentnost i dostupnost informacija vezanih za tržište električne energije,
 - poštovanje uslova iz izdatih licenci i
 - nadzor nad veleprodajnim tržištem električne energije.
- sektor za regulisane komunalne djelatnosti koji obuhvata javno vodosnabdijevanje i odvođenje komunalnih otpadnih voda: normativne aktivnosti, utvrđivanje cijena i naknada i davanje saglasnosti na predlog cijena po zahtjevima vršilaca regulisanih komunalnih

djelatnosti, odlučivanje po zahtjevima za izdavanje licenci za obavljanje ovih djelatnosti, nadzor nad radom i poslovanjem subjekata.

Pored aktivnosti vezanih za sektor energetike i sektor komunalnih djelatnosti značajan dio poslova odnosi se i na opšte poslove kojim se obezbjeđuje obavljanje djelatnosti utvrđenih navedenim zakonima, kao što su: knjigovodstveno – administrativni poslovi, poslovi sprovođenja postupaka planiranih javnih nabavki, izrade godišnjih izvještaja i planova, organizovanje i sprovođenje internih procesa u oblasti rada i radnih odnosa, sprovođenje postupaka po zahtjevima za slobodan pristup informacijama, analize i sagledavanje potrebe izmjena postojećih internih opštih akata REGAGEN, sprovođenje mjera za unaprjeđenje integriteta REGAGEN, unapređenje postojeće i uspostavljanje novih vidova saradnje sa institucijama na nacionalnom i međunarodnom nivou, kao i kontinuirano kadrovsko osposobljavanje zaposlenih.

2. NORMATIVNE AKTIVNOSTI

2.1. Energetski sektor

Normativnu aktivnost REGAGEN čini donošenje podzakonskih akata, u skladu sa nadležnostima utvrđenim Zakonom, kao i davanje saglasnosti/odobravanje akata energetskih subjekata, odnosno ocjena njihove usklađenosti sa Zakonom.

U skladu sa utvrđenim ovlašćenjima, REGAGEN je donijela podzakonske akte iz svoje nadležnosti i odobrila akte elektroenergetskih subjekata, koji su dostavljeni i za koje je ocijenjeno da ispunjavaju uslove za odobravanje. U toku 2023. godine, do sačinjavanja ovog plana, vršene su izmjene i dopune već donijetih akata, odnosno utvrđeni su sljedeći akti:

- Metodologija o izmjenama i dopunama Metodologije za utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnog sistema električne energije ("Službeni list Crne Gore", broj 37/23),
- Metodologija o dopunama Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije ("Službeni list Crne Gore", broj 37/23),
- Metodologija o dopunama Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje distributivnog sistema električne energije ("Službeni list Crne Gore", broj 37/23),
- Metodologija o dopunama Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije ("Službeni list Crne Gore", broj 37/23),
- Pravila o dopunama Pravila za korekcije cijena i naknada ("Službeni list Crne Gore", broj 37/23),

- Pravila o izmjenama i dopunama Pravila o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom ("Službeni list Crne Gore", broj 59/23).

Što se tiče nadležnosti donošenja podzakonskih akata, aktivnosti REGAGEN u 2024. godini će biti usmjerene na njihove izmjene i dopune ukoliko se za tim ukaže potreba.

U toku 2023. godine, do momenta sačinjavanja ovog plana, REGAGEN je odobrila Odluku o utvrđivanju jediničnih naknada za priključenje na prenosni sistem električne energije ("Službeni list Crne Gore", broj 14/23).

Među najznačajnija akta koja u narednom periodu treba odobriti spadaju: Tržišna pravila, Pravila o garancijama porijekla i akt kojim se utvrđuje naknada za korišćenje registra garancija porijekla. Crnogorski operator tržišta električne energije DOO Podgorica (COTEE), do dana sačinjavanja ovog plana, nije dostavio REGAGEN Pravila o garancijama porijekla i akt kojim se utvrđuje naknada za korišćenje registra garancija porijekla, na odobravanje. Bitno je istaći da su Tržišna pravila jedan od ključnih akata koji uređuje funkcionisanje elektroenergetskog sektora. COTEE je navedeni akt, poslije brojnih urgencija REGAGEN, dostavio na odobravanje tek u januaru 2023. godine. REGAGEN je u februaru 2023. godine dala primjedbe na dostavljeni akt. Imajući u vidu prirodu i obim datih primjedbi, održano je više sastanaka sa predstavnicima COTEE na kojima su navedene primjedbe razmatrane i usaglašena određena normativna rješenja ali je izostalo dostavljanje akta REGAGEN na odobravanje.

Izmjenama i dopunama Zakona o energetici iz 2020. godine, nadležnosti REGAGEN u pogledu odobravanja akata energetske subjekata su uvećane. Naime, REGAGEN je dodijeljena nadležnost odobravanja metodologija i akata koje donosi operator prenosnog sistema električne energije, u saradnji sa operatorima prenosnih sistema drugih država, a u cilju povezivanja dan-unaprijed i unutar dnevnog tržišta električne energije. Takođe, REGAGEN odobrava metodologije i akta koje donosi nominovani operator tržišta električne energije, u saradnji sa nominovanim operatorima tržišta električne energije drugih država. Crnogorski operator prenosnog sistema električne energije AD Podgorica (CGES) do dana sačinjavanja ovog plana, nije podnio REGAGEN na odobravanje metodologije i druga akta na čije je donošenje obavezan izmjenama i dopunama Zakona.

Zakonom su utvrđene i značajne obaveze nominovanog operatora tržišta električne energije (NEMO), ali iste nijesu mogle biti ispunjene jer NEMO nije određen. U skladu sa odredbama Zakona, Vlada određuje NEMO na predlog Ministarstva kapitalnih investicija u postupku propisanim Zakonom. Uloga NEMO je da obezbjeđuje jedinstveno, dan-unaprijed i unutar dnevno, povezivanje tržišta električne energije, u saradnji sa operatorom prenosnog sistema električne energije. Radi imenovanja NEMO, podnosilac zahtjeva Ministarstvu dostavlja zahtjev sa potrebnom dokumentacijom, pri čemu Ministarstvo prethodno propisuje sadržaj obrasca za podnošenje zahtjeva za imenovanje NEMO. Prethodno mišljenje o ispunjenosti uslova za

imenovanje NEMO daje REGAGEN. Ako, Ministarstvo kapitalnih investicija tokom 2023. godine ne utvrdi sadržaj obrasca za podnošenje zahtjeva, odnosno ako ne bude podnesenih zahtjeva za imenovanje NEMO, za očekivati je da će se postupak davanja prethodnog mišljenja REGAGEN za imenovanje NEMO sprovesti tokom 2024. godine.

Uzimajući u obzir obavezu energetske subjekata da predmetne akte dostave REGAGEN na odobravanje/davanje saglasnosti, vrijeme potrebno za sprovođenje postupka prvenstveno zavisi od aktivnosti subjekata. Aktivnosti REGAGEN tokom 2024. godine u tom pogledu, takođe zavise od toga koja akta će biti dostavljena od strane energetske subjekata na davanje saglasnosti, odnosno odobravanje.

Pored normativnih aktivnosti u vezi sa podzakonskim aktima, za očekivati je da će REGAGEN tokom 2024. godine učestvovati u izradi novih zakonskih rješenja, budući da su odlukama Ministarskog savjeta Energetske zajednice od kraja novembra 2021. godine i sredine decembra 2022. godine¹ usvojene prilagođene verzije četiri legislativna akta iz „Četvrtog energetske paketa“, tzv. „Paket čiste energije za sve Evropljane“ (eng. Clean Energy Package for all Europeans – CEP), i pet mrežnih kodova/smjernica (preostala tri mrežna koda/smjernice su ranije usvojene), pod okriljem tzv. „Novog paketa propisa u oblasti električne energije“ (eng. *The New Electricity Package*). Ovaj paket obuhvata sljedeće propise EU, prilagođene institucionalnom okviru i specifičnoj situaciji u Energetskoj zajednici:

- *Regulativa (EU) 2019/941 Evropskog parlamenta i Savjeta EU o pripravnosti na rizike u sektoru električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2005/89/EZ,*
- *Regulativa (EU) 2019/942 Evropskog parlamenta i Savjeta EU o osnivanju EU Agencije za saradnju energetske regulatora,*
- *Regulativa (EU) 2019/943 Evropskog parlamenta i Savjeta EU o unutrašnjem tržištu električne energije,*
- *Direktiva (EU) 2019/944 Evropskog parlamenta i Savjeta EU o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU,*
- *Regulativa Evropske komisije (EU) 2016/1719 o uspostavljanju smjernica za dugoročnu dodjelu kapaciteta (FCA),*
- *Regulativa Evropske komisije (EU) 2015/1222 o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima (CACM),*

¹ Odluka broj 2021/13/MC-EnC od 30. novembra 2021. godine i Odluka broj 2022/03/MC-EnC od 15. decembra 2022. godine.

- *Regulativa Evropske komisije (EU) 2017/2195 o uspostavljanju smjernica za balansiranje (EBGL),*
- *Regulativa Evropske komisije (EU) 2017/2196 o uspostavljanju mrežnog koda za poremećeni pogon i obnovu elektroenergetskih sistema (ERNC),*
- *Regulativa Evropske komisije (EU) 2017/1485 o uspostavljanju smjernica za rad elektroprenosnog sistema (SOGL).*

U vezi sa navedenim, Ministarstvo kapitalnih investicija je u martu 2023. godine uputilo REGAGEN Zahtjev za imenovanje članova Radne grupe za izradu Zakona o energetici i Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa, broj 03-302/23-2785/1. Rok za transponovanje navedenih propisa u nacionalno zakonodavstvo je 31. decembar 2023. godine². Međutim, kako do sačinjavanja ovog plana nije bilo sastanaka Radne grupe, za očekivati je da će se intenzivnije aktivnosti na donošenju novih zakona u oblasti energetike sprovesti tokom 2024. godine, a REGAGEN će, shodno pomenutom zahtjevu, učestvovati u njima.

Takođe, Ministarstvo kapitalnih investicija je rješenjem, broj 03-302/22-8738/17 od 13.2.2023. godine, obrazovalo radnu grupu za pripremu nacrtu Zakona o prekograničnim infrastrukturnim projektima, čiji članovi su i predstavnici REGAGEN. Predmetnim zakonom će se u nacionalno zakonodavstvo transponovati Regulativa EU 347/2013 o smjernicama za transevropsku energetska infrastrukturu, koja je prilagođena za članice Energetske zajednice, odnosno nova Regulativa EU 2022/869, koja tek treba da se prilagodi za članice Energetske zajednice. Kako do sačinjavanja ovog plana nacrt zakona nije izrađen, očekuje se da će se aktivnosti povodom izrade ovog zakona takođe sprovesti tokom 2024. godine.

Do donošenja novog zakonskog okvira, REGAGEN će inicirati izmjene Zakona o energetici, u cilju prevazilaženja identifikovanih izazova u njegovoj primjeni. Naime, jedna od izmjena odnosi se na prekršaje u oblasti energetike i obezbjeđenje adekvatnih ovlašćenja REGAGEN u sprovođenju djelotvornog nadzora nad radom energetske subjekata i preduzimanju odgovarajućih mjera kako bi se nepravilnosti u postupanju subjekata otklonile i sankcionisale. Potreba unapređenja zakonskih rješenja u cilju ispunjavanja obaveza iz Pregovaračkog poglavlja 15, te obaveza preuzetih ratifikacijom Sporazuma između Evropske zajednice i Republike Crne Gore o formiranju Energetske zajednice, nastala je nakon donošenja Odluke Višeg suda za prekršaje Crne Gore od maja 2023. godine, kojom je preinačeno rješenje Suda za prekršaje u Podgorici iz marta iste godine, tako što se predmetni prekršajni postupak obustavio. Naime, Viši sud za prekršaje nalazi da REGAGEN nije ovlašćena da podnese zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka zbog toga što energetska subjekat krši odredbe Zakona o energetici. U vezi sa navedenim, REGAGEN je

² Za razliku od uredbi u EU, uredbe usvojene od strane Ministarskog savjeta EZ se ne primjenjuju direkto u EZ, već je i njih potrebno transponovati u nacionalna zakonodavstva.

Vrhovnom državnom tužilaštvu podnijela Inicijativu za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti u prekršajnom postupku. Tužilaštvo je ocijenilo da navedenom odlukom suda, kao i u postupku koji je prethodio donošenju odluke, nije povrijeđen zakon ili drugi propis, zbog čega nije bilo zakonskog osnova da se podigne zahtjev za zaštitu zakonitosti. MILE Imajući navedeno u vidu, kao i obaveze Crne Gore iz procesa evropskih integracija, REGAGEN će inicirati izmjenu Zakona o energetici kojom će se jasno normirati ovlaštenje REGAGEN da podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka nadležnom sudu i/ili izdaje prekršajne naloge u skladu sa zakonom kojim se uređuju prekršaji. Kako je ova problematika od velikog značaja i za primjenu Zakona o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa, REGAGEN će inicirati i izmjene i dopune ovog zakona.

Inicijativa za unapređenje zakonskih rješenja će se, između ostalog, odnositi i na program mjera za primjenu nediskriminatorskih uslova za pristup distributivnim sistemima električne energije. U periodu od stupanja na snagu Zakona o energetici postalo je evidentno da godišnji izvještaj o preduzetim mjerama u prethodnoj godini, koji se odnosi na primjenu praćenja realizacije predmetnog programa, po svom sadržaju ne odgovara onome što bi taj izvještaj trebao da sadrži, kako bi se moglo zaključiti da li se program poštuje, već se sačinjava na način da predstavlja neki oblik izvještaja o radu operatora. Kako Zakon ne propisuje sadržaj predmetnog izvještaja, REGAGEN će inicirati izmjenu Zakona o energetici kojom će se navedeno jasno normirati.

2.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti

REGAGEN će kroz implementaciju podzakonskih akata, koje je donijela u prethodnom periodu, sagledati potrebu izmjena i dopuna istih, pa je tokom 2024. godine moguća njihova izmjena, i to:

- Pravila o minimumu kvaliteta i obima poslova za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti ("Službeni list CG", broj 58/19);
- Pravila o licencama za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti ("Službeni list CG", br. 58/19, 10/20 i 122/22) i
- Metodologije za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti ("Službeni list CG", broj 37/23).

Osim eventualnih izmjena navedenih podzakonskih akata, REGAGEN će u posljednjem kvartalu 2024. godine donijeti i podzakonski akt o visini naknada koju plaćaju vršioци regulisanih komunalnih djelatnosti za 2025. godinu, uz pretpostavku da je Vlada Crne Gore prethodno dala saglasnost na isti. Naime, navedeni akt REGAGEN donosi na godišnjem nivou, a u skladu sa ovlaštenjem utvrđenim članom 50 Zakona o komunalnim djelatnostima i njime se utvrđuje iznos naknade koju plaćaju vršioци regulisanih komunalnih djelatnosti, a koja se određuje u cilju pokrivanja troškova REGAGEN za obavljanje poslova utvrđenih Zakonom o komunalnim

djelatnostima. Prema navedenom članu zakona, ovaj akt REGAGEN donosi uz prethodnu saglasnost Vlade Crne Gore.

2.3. Donošenje internih opštih akata REGAGEN

Važan preduslov za realizaciju planiranih aktivnosti je postojanje odgovarajuće interne normative. Iz tog razloga obaveza je REGAGEN da kontinuirano sagledava potrebu za izmjenama postojećih ili donošenje novih internih opštih akata.

Shodno Statutu REGAGEN, opštim aktima REGAGEN se uređuje unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta, radni odnosi i disciplinska i materijalna odgovornost zaposlenih, poslovanje i način rada, obavljanje finansijskih i računovodstvenih poslova, nadležnosti organa REGAGEN i odlučivanje, i druga pitanja od značaja za rad. Budući da određeni broj internih opštih akata datira iz ranijeg perioda, REGAGEN će i u 2024. godini vršiti izmijene i dopune ovih akata, kao i utvrđenih procedura, a sve u cilju efikasnijeg obavljanja poslova, poboljšanja organizacije rada, unaprijeđenja integriteta i upravljanja i sprovođenja unutrašnjih kontrola.

3. UTVRĐIVANJE CIJENA I NAKNADA I DAVANJE SAGLASNOSTI NA PREDLOG CIJENA

3.1. Energetski sektor

U skladu sa ovlaštenjima iz Zakona o energetici, REGAGEN je krajem 2022. godine donijela odluke o utvrđivanju cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije i naknada za rad Operatora tržišta električne energije za regulatorni period 2023-2025. godina, kao i privremenih cijena za korišćenje distributivnog sistema električne energije. Operator distributivnog sistema električne energije je 30. avgusta 2023. godine podnio Zahtjev za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje distributivnog sistema električne energije za 2024. i 2025. godinu, broj 23/3413-1, pa će do kraja 2023. godine biti utvrđene i cijene za korišćenje distributivnog sistema električne energije za naredne dvije godine.

Imajući u vidu navedeno, tokom 2024. godine REGAGEN će pratiti ostvarenje energetskih i ekonomskih veličina, na osnovu kojih su utvrđeni regulatorno dozvoljeni prihodi, cijene i naknade za 2023. godinu. Ukoliko dođe do odstupanja troškova na koje energetski subjekti ne mogu uticati, prihoda od regulisane djelatnosti, ostalih prihoda, amortizacije i povrata na sredstva, koje je kumulativno veće od 10% u odnosu na regulatorno dozvoljeni prihod utvrđen za 2023. godinu, REGAGEN će, na zahtjev subjekata ili po službenoj dužnosti, utvrditi odgovarajuće korekcije.

3.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti

Vršilac regulisanih komunalnih djelatnosti, u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima, utvrđuje predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti (javno vodosnabdijevanje i upravljanje komunalnim otpadnim vodama) po prethodno pribavljenoj saglasnosti skupštine jedinice lokalne samouprave. Vršilac uz zahtjev za davanje saglasnosti na predlog cijene, skupštini jedinice lokalne samouprave dostavlja i saglasnost REGAGEN na predlog cijena.

U skladu sa Metodologijom za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, vršilac je dužan da REGAGEN podnese zahtjev za dobijanje saglasnosti na predlog cijena usluga do 30. aprila tekuće za narednu godinu. REGAGEN ima rok od 90 dana da odluči po zahtjevu vršioca, odnosno da izda akt o davanju, odnosno odbijanju davanja saglasnosti. Dalje, skupština jedinice lokalne samouprave ima rok od 90 dana da odluči o zahtjevu vršioca.

S obzirom na to da je članom 6 Metodologije propisano da regulatorni period za koji se utvrđuje cijena traje jednu kalendarsku godinu, vršilac je dužan da svake godine podnese REGAGEN i skupštini jedinice lokalne samouprave zahtjev za davanje saglasnosti na predlog cijena usluga.

U skladu sa navedenim, aktivnosti REGAGEN i u 2024. godini će biti usmjerene na obradi zahtjeva vršilaca za cijene za 2025. godinu. Na osnovu podataka o broju vršilaca u 2023. godini, REGAGEN u toku 2024. godine očekuje da 28 vršilaca podnesu zahtjeve za davanje saglasnosti na predlog cijena usluga za 2025. godinu.

Zakonom o komunalnim djelatnostima je propisano da cijene za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti mogu biti samo one na koje je saglasnost dala skupština jedinice lokalne samouprave, uz prethodnu saglasnost REGAGEN, cijene na koje je REGAGEN dala saglasnost u slučaju da skupština jedinica lokalne samouprave ne odluči o davanju saglasnosti na predlog vršioca u roku od 90 dana ili privremene cijene.

Dalje, Zakonom o komunalnim djelatnostima je definisano da ako vršilac ne podnese zahtjev za davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisane komunalne djelatnosti u propisanom roku, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave odbije davanje saglasnosti na predlog cijena ili iz drugog razloga ne dođe do utvrđivanja cijena za obavljanje regulisane komunalne djelatnosti, primjenjivaće se privremene cijene, koje su 10% niže od visine cijene iskazane na računu u mjesecu decembru godine koja prethodi godini primjene privremene cijene. Zbog navedene odredbe (član 56a Zakona), da se privremena cijena primjenjuje godinu dana, REGAGEN očekuje da će tokom 2024. godine svi vršioци u navedenom roku podnijeti zahtjev za davanje saglasnosti na predlog cijena za 2025. godinu.

4. ODLUČIVANJE PO ZAHTJEVIMA

4.1. Energetski sektor

4.1.1. Izdavanje licenci za obavljanje energetskih djelatnosti

Energetske djelatnosti obavljaju se u skladu sa Zakonom, a na osnovu licenci koje izdaje REGAGEN, osim djelatnosti koje su u skladu sa članom 74 Zakona izuzete od licenciranja.

Ispunjenje uslova za izdavanje licenci, a na osnovu podnijetih zahtjeva, REGAGEN cijeni u skladu sa Zakonom i Pravilima o licencama za obavljanje energetskih djelatnosti. REGAGEN će u 2024. godini nastaviti sa izdavanjem novih, kao i izmjenama, odnosno dopunama postojećih licenci i eventualnim oduzimanjem istih. U 2024. godini ističe 13 licenci koje su u posjedu 8 energetskih subjekata u naftnom sektoru, kao i licenca za prenos električne energije koja je u posjedu Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD Podgorica.

4.1.2. Utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije

REGAGEN, u skladu sa ovlaštenjima utvrđenim Zakonom i Pravilima za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije („Službeni list CG”, br. 48/16 i 61/17) donosi rješenje o utvrđivanju statusa, a nakon toga, prati, kontroliše i analizira rad i poslovanje zatvorenog distributivnog sistema u pogledu ispunjavanja uslova propisanih Zakonom, navedenim pravilima i rješenjem.

U 2023. godini u Crnoj Gori postoje četiri zatvorena distributivna sistema/utvrđena su četiri statusa: za sistem u vlasništvu DOO PM Power, preko kojeg se distribuira električna energija na području nautičko-turističkog kompleksa Porto Montenegro u Tivtu; za sistem u vlasništvu DOO UNIPROM Nikšić, preko kojeg se distribuira električna energija na području DUP "Industrijska zona Kombinat aluminijuma Podgorica"; za sistem u vlasništvu Luštica Development AD Tivat, preko kojeg se distribuira električna energija na području Luštica Bay u Tivtu; kao i za sistem u vlasništvu DOO Azmont Investments Herceg Novi, preko kojeg se distribuira električna energija na području rizorta Portonovi u Kumboru.

REGAGEN će i u 2024. godini postupati po zahtjevima zainteresovanih subjekata za sticanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije.

Pored navedenog, obaveza REGAGEN, u skladu sa Pravilima, je vršenje kontrola rada i poslovanja postojećih sistema. U slučaju utvrđivanja nepravilnosti tokom sprovođenja kontrola, REGAGEN predlaže mjere za otklanjanje istih.

4.1.3. Davanje saglasnosti na ažurirane planove razvoja i investicione planove operatora sistema električne energije

Zakonska obaveza operatora prenosnog i operatora distributivnog sistema električne energije je da, polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrde desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema, odnosno plan razvoja distributivnog sistema električne energije, kao i investicione planove koji odgovaraju dužini trajanja regulatornog perioda.

Kako su tokom 2022. godine sprovedeni postupci davanja saglasnosti na planove razvoja prenosnog i distributivnog sistema za period 2023-2032. godina, kao i na investicione planove operatora prenosnog i distributivnog sistema za period 2023-2025. godina, tokom 2024. godine REGAGEN će voditi postupke davanja saglasnosti na ažurirane planove razvoja prenosnog i distributivnog sistema, odnosno investicione planove operatora sistema, ukoliko operatori ocijene da postoji potreba za njihovim ažuriranjem i podnesu zahtjeve za davanje saglasnosti.

4.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti

U skladu sa Pravilima o licencama za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, REGAGEN izdaje licence za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti privrednim društvima i preduzetnicima koji ispunjavaju uslove utvrđene Zakonom o komunalnim djelatnostima i tim pravilima.

REGAGEN je izdala licence za sve vršioce regulisanih komunalnih djelatnosti, osim za DOO „Komunalna djelatnost“ Petnjica. U periodu na koji se ovaj plan rada odnosi, ističe važenje licenci za 12 vršilaca koji obavljaju djelatnost javnog vodosnabdijevanja i prihvatanje i odvođenje komunalnim otpadnim vodama, za pet vršilaca koji obavljaju djelatnost upravljanja postrojenja postrojenjima za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda i za četiri vršioca koji obavljaju djelatnost crpljenja, odvoza i zbrinjavanja komunalnih otpadnih voda iz septičkih jama, pa će REGAGEN svoje aktivnosti u toku 2024. godine usmjeriti na obradi zahtjeva vršilaca za produženje, odnosno izdavanje licenci.

Takođe, REGAGEN će tokom 2024. godine vršiti kontrole ispunjenosti uslova iz izdatih licenci, odnosno vršiti izmjene i oduzimanjem izdatih licenci, ako se za to stvore propisani uslovi.

4.3. Postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama

Rukovodeći se osnovnim načelom Zakona o slobodnom pristupu informacijama ("Službeni list CG", br. 44/12 i 30/17), da se *"pristup informacijama u posjedu organa vlasti zasniva na načelima slobodnog pristupa informacijama, transparentnosti rada organa vlasti, prava javnosti da zna, ravnopravnosti i jednakosti i ostvaruje se na nivou standarda koji su sadržani u potvrđenim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima i slobodama i opšte prihvaćenim pravilima*

međunarodnog prava", REGAGEN obezbjeđivanjem informacija po podnijetim zahtjevima, dodatno ostvaruje transparentnost svog rada.

Budući da obavlja poslove regulacije u oblasti energetike i regulisanih komunalnih djelatnosti, utvrđuje naknade i cijene za obavljanje djelatnosti prenosa i distribucije električne energije, naknadu za rad operatora tržišta električne energije i daje saglasnost na cijene za pružanje usluga vodosnabdijevanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda, rad REGAGEN je pod pažnjom javnosti, pa se očekuje nastavak trenda zainteresovanosti fizičkih i pravnih lica posebno nevladinog sektora, za pristup informacijama koje su u posjedu REGAGEN.

Bitno je istaći da je praksa pokazala da se u vođenju postupaka po zahtjevima za pristup informacijama pored lica zaduženih za obradu zahtjeva za pristup informacijama REGAGEN, nerijetko moraju uključiti i drugi zaposleni u cilju identifikovanja i sređivanja često obimne dokumentacije odnosno informacija čiji pristup se traži.

Početak 2022. godine REGAGEN je uspostavila novu internet stranicu koja poštujući „pravilo tri klika“ korisnicima omogućava pristup aktuelnom vodiču za pristup informacijama u posjedu REGAGEN, rješenjima kojima je odobren pristup informacijama i informacijama kojima je pristup odobren. Pored aktivnosti na obradi zahtjeva, djelovanje REGAGEN će u 2024. godini biti usmjereno i na ažuriranju vodiča za pristup informacijama u posjedu REGAGEN, objavi istog na internet stranici REGAGEN, kao i objavi rješenja kojima se dozvoljava pristup informacijama, odnosno informacija kojima je dozvoljen pristup itd.

5. NADZOR NAD RADOM I POSLOVANJEM SUBJEKATA

5.1. Energetski sektor

5.1.1. Kvalitet isporuke i snabdijevanja električnom energijom

U avgustu 2017. godine, REGAGEN je donijela Pravila o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom („Službeni list CG“, broj 50/17) u cilju podsticanja operatora prenosnog sistema, operatora distributivnog sistema i snabdjevača da unaprijede kvalitet usluga koje pružaju kupcima kroz uvođenje opšteg i pojedinačnog minimuma kvaliteta. Ovim pravilima je postavljen temelj za regulaciju kvaliteta usluge isporuke i snabdijevanja električnom energijom, nakon čega je u dva navrata (2022. i 2023. godine) došlo do dodatne razrade pravnog okvira za regulaciju kvaliteta. Naime, u julu 2022. godine, izmjenama metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje sistema, regulatorni model je proširen uvođenjem podsticajnog mehanizma za poboljšanje opšteg kvaliteta isporuke električne energije iz prenosnog i distributivnog sistema. Pored toga, u junu 2023. godine, Pravilima o izmjenama i dopunama Pravila o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom

(„Službeni list CG“, broj 59/23), između ostalog, uveden je novi pojedinačni standard kvaliteta koji se tiče ukupnog trajanja prekida izazvanih od strane operatora prenosnog, odnosno operatora distributivnog sistema, čime je obezbijedena dodatna zaštita kupaca po pitanju lošeg kvaliteta napajanja.

Od stupanja na snagu Pravila o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom, REGAGEN u kontinuitetu prati i analizira ostvarenje kako opštih, tako i pojedinačnih parametara kvaliteta propisanih ovim pravilima. Pored navedenog, REGAGEN je kao drugostepeni organ nadležna da odlučuje po žalbama kupaca izjavljenim na rješenja snabdjevača donijeta po prigovorima kupaca podnijetim zbog neispunjavanja propisanog minimuma kvaliteta.

Tokom 2024. godine, aktivnosti REGAGEN će biti usmjerene na praćenje ostvarenja opštih i pojedinačnih parametara kvaliteta, kroz sprovođenje kontrola energetske subjekata i analizu dostavljenih izvještaja o praćenju pokazatelja kvaliteta. Praćenje ostvarenja opštih parametara kvaliteta iz godine u godinu je od posebnog značaja za formiranje baze podataka za utvrđivanje ciljnih vrijednosti ovih parametara kvaliteta koji su predmet metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje sistema.

5.1.2. Finansijsko poslovanje regulisanih elektroenergetskih subjekata

REGAGEN, u skladu sa Zakonom o energetici, prati rad i poslovanje energetske subjekata koji obavljaju djelatnost za koju REGAGEN utvrđuje cijene ili naknade, u pogledu ostvarenih troškova i prihoda. Krajem 2022. godine utvrđene su cijene za korišćenje prenosnog sistema električne energije i naknade za rad operatora tržišta za period 2023-2025. godina, kao i privremene cijene za korišćenje distributivnog sistema električne energije koje se primjenjuju tokom 2023. godine.

Tokom 2024. godine REGAGEN će pratiti realizaciju utvrđenih troškova i prihoda, odnosno finansijsko poslovanje regulisanih subjekata u 2023. godini – „Crnogorskog elektroprenosnog sistema“ AD Podgorica, „Crnogorskog elektrodistributivnog sistema“ DOO Podgorica i „Crnogorskog operatora tržišta električne energije“ DOO Podgorica. Za potrebe praćenja poslovanja regulisanih subjekata i analize ostvarenja troškova i prihoda, operator prenosnog i operator distributivnog sistema dostavljaju podatke o ostvarenjima troškova na koje subjekti mogu uticati, troškova na koje ne mogu uticati, troškova na koje mogu djelimično uticati (troškova opravdanih gubitaka), prihoda od regulisane djelatnosti i ostalih prihoda, koje su ovi subjekti dužni da evidentiraju za regulatorne potrebe, dok se kontrole na licu mjesta sprovode po potrebi.

Kao što je već rečeno u potpoglavlju 3.1 ovog plana, ukoliko dođe do većeg odstupanja energetske i finansijske vrijednosti u odnosu na primijenjene u 2023. godini, REGAGEN će, na zahtjev subjekata ili po službenoj dužnosti, utvrditi odgovarajuće korekcije.

5.1.3. Investicije u prenosnom i distributivnom sistemu električne energije

Nadležnosti REGAGEN u pogledu nadzora nad radom energetskih subjekata obuhvataju i praćenje realizacije investicionih planova operatora prenosnog i operatora distributivnog sistema električne energije. U 2024. godini vršiće se praćenje realizacije investicija operatora prenosnog i distributivnog sistema električne energije u 2023. godini, na osnovu konačnih podataka koje operatori dostavljaju.

Na investicije u prenosni i distributivni sistem za 2023. godinu data je saglasnost od strane REGAGEN tokom 2022. i 2023. godine u postupcima davanja saglasnosti na desetogodišnje planove razvoja operatora prenosnog i operatora distributivnog sistema električne energije za period 2023-2032. godina, kao i trogodišnje investicione planove za period 2023-2025. godina. Realizacija odobrenih planiranih investicija se uzima u obzir prilikom utvrđivanja korekcija regulatorno dozvoljenih prihoda operatora sistema.

5.1.4. Izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije

U skladu sa članom 48 stav 1 tačka 8 Zakona o energetici REGAGEN prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme. Na kraju 2022. godine, 26 proizvođača električne energije posjedovalo je status povlašćenog proizvođača i koristilo podsticajne mjere propisane Zakonom o energetici za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora iz 39 proizvodnih objekata. Međutim, tokom 2023. godine, REGAGEN je obavještена da su tri povlašćena proizvođača, u skladu sa članom 105 stav 4 Zakona, prestala da koriste pravo na podsticajne mjere i počela da prodaju električnu energiju na tržištu pod uslovima koji su propisani za druge proizvođače.

Dalje, članom 48 stav 1 tačka 25 Zakona o energetici propisano je da REGAGEN prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla. Garancije porijekla, u skladu sa Zakonom, izdaje Crnogorski operator tržišta električne energije za električnu energiju (u daljem tekstu: COTEE) proizvedenu iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije i vodi registar garancija porijekla. Kako bi omogućio razmjenu izdatih garancija u okviru AIB (Association of Issuing Bodies), COTEE je započeo postupak učlanjenja u AIB i postao pridruženi član AIB (Association of Issuing Bodies).

Saglasno navedenom, REGAGEN će u 2024. godini izvršiti nadzor COTEE u vezi ostvarenja prava povlašćenih proizvođača na podsticajne mjere, kao i nadzor po pitanju vođenja registra garancija porijekla i finaliziranja postupka sticanja statusa punopravnog člana AIB.

5.1.5. Praćenje razvoja konkurencije na veleprodajnom tržištu

U skladu sa članom 48 stav 1 tačka 4 Zakona o energetici, REGAGEN, između ostalog, prati stepen i efektivnost otvaranja tržišta i konkurencije na veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije. „Crnogorska berza električne energije“ DOO Podgorica (BELEN) je osnovana 2017. godine sa ciljem uspostavljanja organizovanog tržišta električne energije u Crnoj Gori i povezivanja sa tržištima država u regionu. Krajem 2020. godine organizovana je prva aukcija na dugoročnom tržištu električne energije, od kada Operator prenosnog i Operator distributivnog sistema nabavljaju električnu energiju za pokrivanje gubitaka u sistemu na tom tržištu. Operativan rad BELEN-ovog dan-unaprijed tržišta počeo je 26. aprila 2023. godine. BELEN je donio niz podzakonskih akata, u cilju uređenja funkcionisanja dugoročnog i dan-unaprijed tržišta. Dodatno, Zakonom o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa („Službeni list CG“, broj 1/22) propisana je obaveza pravnog lica koje pruža uslugu uparivanja ponude i potražnje, tj. berze, da na Zahtjev REGAGEN dostavi podatke, informacije i dokumentaciju u vezi sa transakcijama veleprodajnim energetske proizvodima, kao i da primjenjuje mjere radi otkrivanja i sprječavanja trgovanja na osnovu insajderskih informacija i zloupotreba na veleprodajnom tržištu.

Polazeći od navedenog, REGAGEN će u 2024. godini pratiti razvoj konkurencije na veleprodajnom tržištu, eventualno uspostavljanje unutardnevnog tržišta i ispunjavanje obaveza propisanih Zakonom o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa.

5.1.6. Transparentnost i dostupnost informacija vezanih za tržište električne energije

Polazeći od pretpostavke važnosti transparentnosti i dostupnosti informacija vezanih za tržište električne energije za sve učesnike u cilju njihove ravnopravnosti na tržištu električne energije, i posljedično pravilnog funkcionisanja tržišta, Ministarstvo ekonomije je u 2018. godini donijelo Pravilnik o podacima koje obezbjeđuje operator prenosnog sistema električne energije i načinu dostavljanja i objavljivanja podataka od značaja za tržište električne energije (Službeni list CG, broj 14/18), čime je u nacionalno zakonodavstvo transponovana Uredba Komisije EU br. 543/2013 o dostavljanju i objavljivanju podataka o tržištima električne energije, kao jedna od obaveza koja proizilazi iz postupka usklađivanja sa evropskom legislativom tokom pristupanja Evropskoj uniji.

REGAGEN će tokom 2024. godine, kao i u prethodnom periodu, sprovesti svoje nadležnosti vršenjem nadzora nad operatorom prenosnog sistema u pogledu objavljenih podataka koji su od značaja za funkcionisanje tržišta. Navedena aktivnost REGAGEN ima i međunarodni značaj, jer stepen objavljenih podataka predstavlja ulazni parametar za izradu izvještaja Energetske zajednice o implementaciji predmetne uredbe Evropske unije.

Osim navedenog, donošenjem Zakona o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa REGAGEN je dobila novu ulogu u obezbjeđivanju transparentnosti i dostupnosti informacija vezanih za tržište. Navedeni zakon je stupio na snagu u januaru 2022. godine, čime je u crnogorsko zakonodavstvo transponovana Regulativa EU broj 1227/2011 o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (u daljem tekstu: REMIT). Donošenje ovog zakona je od posebnog značaja za adekvatno funkcionisanje i razvoj tržišta električne energije, posebno u kontekstu povezivanja tržišta i formiranja cijena na regionalnom, a ne na nacionalnom nivou.

Polazeći od obaveza propisanih Zakonom o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa, REGAGEN je u prethodnom periodu:

- donijela, odnosno utvrdila set akata za implementaciju REMIT-a;
- uspostavila evidenciju učesnika na veleprodajnom tržištu električne energije, kojoj se može pristupiti na internet stranici REGAGEN. U predmetnu evidenciju je do momenta sačinjavanja ovog plana upisano 67 učesnika, od čega osam ima sjedište u Crnoj Gori.
- utvrdila i objavila listu elektronskih sistema za objavljivanje insajderskih informacija koje učesnici mogu koristiti;
- prikupljala podatke na mjesečnom nivou o izvršenim transakcijama učesnika na veleprodajnom tržištu električne energije u cilju sprovođenja nadzora nad veleprodajnim tržištem električne energije;
- donijela Izvještaj o aktivnostima nadzora nad veleprodajnim tržištem električne energije u 2022. godini i objavila ga na svojoj internet stranici.

Ključni izazovi sa kojima se REGAGEN suočavala u prethodne dvije godine u vršenju nadzora nad energetskim subjektima, konstatovani u Izvještaju o aktivnostima nadzora nad veleprodajnim tržištem električne energije u 2022. godini, odnose se na:

- Odluku Višeg suda za prekršaje koja sadrži stav da REGAGEN nije ovlašćena da podnosi zahtjeve za pokretanje prekršajnog postupka Sudu za prekršaje, povodom nadzora koji vrši u skladu sa Zakonom o energetici, već da su za to ovlašćeni nadležno ministarstvo i inspektori, čime se narušava nezavisnost REGAGEN, a time se i urušava koncept obaveza koje je Crna Gora preuzela ratifikacijom Sporazuma između Evropske zajednice i Republike Crne Gore o formiranju Energetske zajednice, odnosno u okviru Pregovaračkog poglavlja 15, te ugrožava regulacija u oblasti energetike;
- derogiranje normi Zakona o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa donošenjem Zakona o dopunama Zakona o energetici („Službeni list CG“, br. 152/22) krajem 2022. godine i njegovom primjenom početkom 2023. godine, čime se

ugrožava transparentnost na veleprodajnom tržištu Crne Gore i pružaju obmanjujući signali o cijeni veleprodajnih energetske proizvoda;

- pitanje mogućnosti izvršenja odluka REGAGEN, odnosno crnogorskih sudova u postupcima u kojima su učesnici, tj. okrivljeni kompanije koje nemaju sjedište u Crnoj Gori;
- organizacione, odnosno tehničko-tehnološke pretpostavke za sprovođenje nadzora nad veleprodajnim tržištem električne energije.

Polazeći od navedenog, u 2024. godini aktivnosti REGAGEN će biti usmjerene na jačanje uloge u vršenju nadzora nad energetskim subjektima i otklanjanju identifikovanih izazova u nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije, unapređenje saradnje sa crnogorskim organima nadležnim za zaštitu konkurencije i za tržište kapitala, nadležnim međunarodnim institucijama, kao i na daljem razvoju administrativnih, organizacionih, odnosno tehničko-tehnoloških kapaciteta u ovoj oblasti.

U toku 2024. godine, REGAGEN će takođe:

- voditi i ažurirati evidenciju učesnika na veleprodajnom tržištu električne energije,
- vršiti razmjenu podataka i izvještavanje nadležnih organa Energetske zajednice o aktivnostima u primjeni REMIT-a,
- prikupljati i obrađivati podatke koje dostavljaju učesnici na veleprodajnom tržištu električne energije,
- utvrditi i na svojoj internet stranici objaviti Izvještaj o aktivnostima nadzora nad veleprodajnim tržištem električne energije u 2023. godini,
- učestvovati u aktivnostima nadležnih tijela Energetske zajednice koja se bave primjenom REMIT-a.

5.1.7. Udjeli svih vrsta izvora energije u proizvedenoj, odnosno isporučenoj električnoj energiji

U skladu sa Zakonom, REGAGEN je 2021. godine donijela Pravila o načinu proračunavanja, prikazivanja i objavljivanja udjela svih vrsta izvora energije u proizvedenoj, odnosno isporučenoj električnoj energiji i načinu kontrole proračuna. Ovim pravilima utvrđeno je da snabdjevač proračunava udio svih vrsta izvora energije u električnoj energiji koju je isporučio svojim krajnjim kupcima. Pri proračunu, za energiju koju je isporučio krajnjim kupcima, a za koju ne posjeduje garancije porijekla električne energije, snabdjevač koristi podatke o strukturi nacionalnog rezidualnog miksa, koju u skladu sa ovim pravilima, proračunava operator tržišta.

REGAGEN će tokom 2024. godine, u skladu sa obavezama utvrđenim ovim pravilima, vršiti kontrolu proračuna udjela svih vrsta izvora energije u isporučenoj električnoj energiji krajnjim kupcima, kao i proračuna nacionalnog rezidualnog miksa.

5.1.8. Poštovanje uslova iz izdatih licenci

Na osnovu ovlašćenja iz Zakona, REGAGEN prati i kontroliše rad i poslovanje energetske subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. Na dan sačinjavanja ovog plana licencirana su 84 energetska subjekta, od kojih 12 proizvođača električne energije, jedan operator prenosnog sistema električne energije, jedan operator distributivnog sistema električne energije, jedan operator tržišta električne energije, šest snabdjevača električnom energijom i 63 energetska subjekta koji obavljaju djelatnosti iz oblasti nafte i gasa.

Tokom osam mjeseci 2023. godine izvršena je 31 kontrola licenciranih subjekata u naftnom sektoru. Početkom 2024. godine će biti pripremljen plan kontrola licenciranih subjekata u ovom sektoru za 2024. godinu. Očekuje se da će tokom 2024. broj kontrola biti sličan broju kontrola u prethodnim godinama, tj. oko 50. Pored kontrola predviđenih navedenim planom, po potrebi će se vršiti i vanredne kontrole, nakon čega će se sačinjavati izvještaji o sprovedenoj kontroli sa pregledom zatečenog stanja, kao i mjerama koje je potrebno preduzeti u slučaju neispunjavanja uslova. U slučajevima kada REGAGEN utvrdi da energetska subjekat ne ispunjava uslove utvrđene Zakonom, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava obaveze utvrđene licencom, sprovođenje kontrola podrazumijeva i izdavanje naloga za otklanjanje uočenih nepravilnosti. Shodno odredbama Zakona, rezultat kontrole može biti i preduzimanje dodatnih mjera, poput prosljeđivanja utvrđenih činjenica Upravi za inspeksijske poslove, Agenciji za zaštitu konkurencije i drugim nadležnim institucijama, ali i pokretanje ili iniciranje pokretanja prekršajnih postupaka od strane REGAGEN, ukoliko činjenično stanje utvrđeno tokom sprovođenja kontrole upućuje da je prekršaj počinjen.

Ipak, važno je istaći da tehničku i kadrovsku osposobljenost energetske subjekata i njihov pravni legitimitet, u skladu sa zakonom, ne dokazuju subjekti samostalno, već na bazi akata i sprovedenih aktivnosti nadležnih institucija. Zato je za postupak izdavanja licenci bitno postojanje funkcionalnih institucija koje mogu da izdaju potvrde, uvjerenja ili sprovedu kontrole i izdaju izvještaje na zahtjev subjekata koji apliciraju za izdavanje licenci.

5.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti

REGAGEN će, u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima i podzakonskim aktima koje je donijela za sprovođenje ovog zakona, u 2024. godini pratiti i analizirati rad i poslovanje vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti:

- u postupku izdavanja licenci;

- u pogledu poštovanja uslova iz izdatih licenci;
- prikupljanjem, vrednovanjem i poređenjem podataka, odnosno indikatora o poslovanju;
- u postupku davanja saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti;
- praćenja kvaliteta i obima poslova za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti.

REGAGEN će u 2024. godini nastaviti aktivnosti na kvartalnom prikupljanju podataka o poslovanju vršilaca koje će koristiti za izračunavanje, vrednovanje i poređenje indikatora poslovanja vršilaca. Analiza dobijenih podataka će rezultirati Izvještajem o poređenju indikatora poslovanja vršilaca za 2023. godinu, koji će u skladu sa pomenutim pravilima, sačiniti do 31. oktobra 2024. godine. Navedeni izvještaj REGAGEN objavljuje na svojoj internet stranici i dostavlja vršiocima, jedinicama lokalne samouprave, organima državne uprave nadležnim za komunalne djelatnosti, odnosno vode, kao i drugim subjektima koji su povezani sa regulisanim komunalnim djelatnostima.

Zakonom o komunalnim djelatnostima propisana je obaveza REGAGEN da priprema i dostavlja Skupštini Crne Gore godišnji izvještaj o aktivnostima vezanim za regulisane komunalne djelatnosti, do kraja 31. jula tekuće za prethodnu godinu. S tim u vezi, REGAGEN će podatke koje kontinuirano prikuplja od vršilaca koristiti za praćenje stanja u sektoru regulisanih komunalnih djelatnosti i dobijene nalaze koristiti za sastavljanje navedenog izvještaja.

Pored navedenog, REGAGEN će i u 2024. godini nastaviti da vrši finansijsku analizu poslovanja vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti, čije rezultate će, kao i ranijih godina, prikazati u godišnjem izvještaju o aktivnostima vezanim za regulisane komunalne djelatnosti za 2023. godinu.

6. ZAŠTITA KUPACA

Zakonom je propisano da je obezbjeđivanje dovoljnih količina energije potrebnih za život i rad građana, poslovanje i razvoj privrednih subjekata i njihovo snabdijevanje na siguran, bezbjedan, pouzdan i kvalitetan način, i energetske razvoj od javnog interesa, kao i da se javni interes u obavljanju energetske djelatnosti ostvaruje, između ostalih, i na principu zaštite krajnjih kupaca električne energije.

U skladu sa Zakonom, REGAGEN doprinosi zaštiti kupaca i kroz postupak rješavanja žalbi. U članu 56 stav 1 Zakona, taksativno su nabrojani slučajevi u kojima REGAGEN, kao drugostepeni organ odlučuje po žalbama kupaca i to:

- na akt operatora tržišta o prijemu učesnika na tržište električne energije i o dodjeli statusa nosioca balansne odgovornosti učesniku na tržištu,
- na akt operatora prenosnog sistema o odbijanju zahtjeva za pristup prenosnom sistemu električne energije,

- krajnjih kupaca u slučaju obustave ili ograničenja isporuke električne energije u slučaju kada kupac ne izvršava obaveze utvrđene ugovorom, odnosno računom za isporučenu energiju,
- na odluku snabdjevača o opravdanosti prigovora kupca i eventualnoj finansijskoj kompenzaciji koju je snabdjevač dužan da plati kupcu po osnovu neispunjavanja minimuma kvaliteta snabdijevanja od strane operatora sistema ili snabdjevača i
- na postupak promjene snabdjevača.

REGAGEN u postupku po žalbama izjavljenim zbog obustave isporuke električne energije, izvršenim po nalogu snabdjevača zbog neizvršavanja obaveza utvrđenih ugovorom, odnosno računom za isporučenu električnu energiju, ispituje zakonitost sprovedenog postupka obustave isporuke električne energije. Imajući u vidu da su u proteklom periodu kupci REGAGEN podnosili žalbe po navedenom osnovu može se očekivati da će se ta praksa nastaviti i u 2024. godini.

Kada je u pitanju neispunjavanje minimuma kvaliteta isporuke električne energije, u skladu sa Zakonom i Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom, kupac ima pravo na finansijsku kompenzaciju ukoliko se utvrdi povreda propisanog kvaliteta usluge elektroenergetske kompanije - operatora sistema ili snabdijevača. Ovo pravo kupac može ostvariti ako u roku od 30 dana od događaja koji je za posljedicu imao eventualnu neispunjenost minimuma kvaliteta, podnese snabdjevaču prigovor po jednom od osnova utvrđenih navedenim pravilima, koji je snabdijevač dužan da riješi u roku od 15 dana. U slučaju da je nezadovoljan donijetom odlukom snabdjevača kupac se može obratiti REGAGEN, koja tada ispituje zakonitost donijete odluke snabdjevača.

U junu 2023. godine, usvojena su Pravila o izmjenama i dopunama Pravila o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom („Službeni list CG”, broj 59/23), kojima je uveden novi pojedinačni standard kvaliteta koji se tiče ukupnog trajanja prekida izazvanih od strane operatora prenosnog, odnosno operatora distributivnog sistema na mjesečnom nivou. U skladu sa tim propisom, u slučaju kada je ukupno trajanje prekida na mjesečnom nivou trajalo duže od 48 sati kupac ima pravo na finansijsku kompenzaciju, pa je za očekivati da će po tom osnovu REGAGEN u 2024. godini podnositi žalbe.

Zakonom je propisano da se priključenje objekta vrši na osnovu ugovora o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju, koji podnosilac zahtjeva za priključenje zaključuje sa operatorom distributivnog sistema električne energije. Podnosilac zahtjeva, u ovom slučaju, ima mogućnost da ugovor ospori u pogledu njegove usklađenosti sa optimalnim tehno-ekonomskim rješenjem za priključenje, u skladu sa pravilima koja uređuju funkcionisanje distributivnog sistema, i uz promovisanje principa adekvatnosti sistema, i to kroz arbitražni postupak pred REGAGEN. U skladu sa navedenim zakonskim rješenjem, moguće je da će REGAGEN u 2024. godini rješavati sporove u vezi sa predmetnim pitanjem.

U skladu sa Zakonom o zaštiti potrošača („Službeni list CG“, br. 2/14, 43/15, 70/17, 67/19 i 146/21) (u daljem tekstu: ZZP) i Odlukom o utvrđivanju liste organa nadležnih za inspekcijski nadzor nad sprovođenjem zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača („Službeni list CG“, broj 53/21), REGAGEN ima obavezu da vodi evidenciju o primljenim žalbama potrošača i da te podatke unosi u Centralni informacioni sistem za zaštitu potrošača – CISZP (www.potrosac.me), čija je kontakt tačka Uprava za inspekcijske poslove. Žalbe kupaca (potrošača), koje su primljene do dana sačinjavanja ovog plana, kao i donijete odluke REGAGEN, evidentirane se u CISZP, čime je omogućen sveobuhvatan uvid u stanje zaštite potrošača u oblasti pružanja usluge snabdijevanja električnom energijom, što je jedan od uslova za uspješan završetak pretpristupnih pregovora sa EU, za pregovaračko poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zdravlja. Te aktivnosti će se nastaviti i u 2024. godini.

Svake godine REGAGEN se dostavljaju i podnesci kojima se osporavaju računi za utrošenu električnu energiju, odnosno visina duga i obračun kamate zbog zastarjelosti potraživanja, kao i obračun neovlašćeno preuzete električne energije, pa se takvi podnesci mogu očekivati i u 2024. godini. U navedenim situacijama, u skladu sa Zakonom o upravnom postupku, REGAGEN ima obavezu da podneske proslijedi nadležnom organu (EPCG i/ili CEDIS), ili, kada su navedeni organi već donijeli odluke/rješenja, REGAGEN donosi rješenje o nenadležnosti. Protiv rješenja REGAGEN kupci mogu podnijeti tužbu Upravnom sudu Crne Gore i tražiti održavanje usmene rasprave, što zahtijeva aktivnosti REGAGEN kod davanja odgovora na tužbu, dostavu spisa predmeta sudu i pristup ročištu. Nakon sprovedenog postupka pred Upravnim sudom, ako su nezadovoljne ishodom, stranke dalje mogu podnijeti zahtjev za preispitivanje odluka Upravnog suda Vrhovnom sudu Crne Gore. U tom slučaju REGAGEN ima aktivnosti na davanju odgovora i dostavi spisa predmeta sudu. Zakonitost postupanja REGAGEN u predmetnim slučajevima je u prethodnom periodu potvrđena od strane navedenih sudova.

U neposrednoj komunikaciji sa REGAGEN kupci dobijaju informacije o zakonskom okviru koji se primjenjuje u ovoj oblasti, kako bi im se omogućilo da lakše i efikasnije ostvare i zaštite svoja prava i pravne interese, sa kojom praksom će se nastaviti i u narednoj godini.

7. MEĐUNARODNA SARADNJA

Aktivna saradnja REGAGEN sa međunarodnim institucijama čiji je član ili posmatrač se nastavlja i u 2024. godini, kao i saradnja sa regulatorima iz država u regiji i država članica Evropske unije kroz bilateralne i multilateralne projekte i sastanke. Najveći dio saradnje odvija se kroz članstvo u tijelima Energetske zajednice, čiji je osnivač Crna Gora i koji osnivački sporazum je potvrđen donošenjem Zakona o ratifikaciji sporazuma između Evropske zajednice i Republike Crne Gore o formiranju Energetske zajednice ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 066/06 od 03.11.2006). Fokus angažovanja REGAGEN u radu Energetske zajednice se odnosi na rad Regulatornog odbora,

rad radnih grupa koje su tematski zadužene za pripreme materijala Regulatornom odboru, prisustvo forumima i radionicama edukativnog karaktera.

Paralelno sa angažovanjem u radu Energetske zajednice REGAGEN nastavlja da prati rad i učestvuje na sastancima koje organizuje Mediteransko udruženje regulatora za električnu energiju i gas (MEDREG), naročito u dijelu rada Generalne skupštine ovog udruženja jer REGAGEN ima svog predstavnika u Predsjedništvu, ali i u radu radnih grupa.

Organizovanje generalnih skupština i seminara u okviru novoformirane Balkanske energetske škole, čiji je osnivač pored regulatora iz Italije, Albanije, Bosne i Hercegovine i Makedonije, i REGAGEN, planirano je tokom 2024. godine dinamikom koju utvrde osnivači.

Nastaviće se sa kontinuiranom edukacijom zaposlenih pohađanjem Firentinske škole regulacije – Godišnjeg treninga regulacije, za koji se zaposleni u REGAGEN prijavljuju svake godine.

Intenzivno učešće REGAGEN u radu i praćenju svih aktivnosti Udruženja evropskih regulatora za vodu i otpadne vode (WAREG) je planirano za 2024. godinu. Takođe je planirano prisustvo predstavnika REGAGEN na forumima i kongresima koji se organizuju na temu regulacije komunalnih djelatnosti ne samo od strane WAREG već i Svjetske banke koja je vrlo aktivno uključena u pružanju podrške organizovanja stručnih skupova i angažovanjem eksperata po određenim pitanjima za rad sa regulatorima. U toku 2024. godine će se nastaviti edukacija na temu regulacije komunalnih djelatnosti kroz KEP projekat koji finansira Centralna evropska inicijativa (CEI), započet u martu 2023. godine.

I u dijelu regulacije energetike nastavilo se sa apliciranjem Centralnoj evropskoj inicijativi za dobijanje granta koji će biti namijenjen jačanju kapaciteta regulatora, pa je u tom smislu i podnijeta aplikacija za odobravanje projekta edukacije na temu spajanja tržišta električne energije u julu 2023. godine, te se očekuje aktivno učešće REGAGEN u nizu seminara u narednom periodu.

Nešto manjim intezitetom od rada u prethodno navedenim institucijama, REGAGEN će učestvovati u radu Savjeta Evropskih energetske regulatora (CEER), Agencije za kooperaciju energetske regulatora (ACER) i Balkanskog savjetodavnog foruma (BAF).

Paralelno sa međunarodnim aktivnostima REGAGEN će nastaviti djelovanje u radu radnih grupa koje su formirane sa ciljem pružanja podrške pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji.

8. IZRADA GODIŠNJIH IZVJEŠTAJA I PLANOVA

U skladu sa Zakonom, REGAGEN je u obavezi da sačinjava izvještaje i planove koje, dostavlja Skupštini Crne Gore na usvajanje, i to:

- Predlog finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu za 2023. godinu (do 30.04.2024. godine),
- Izvještaj o stanju energetske sektora za 2023. godinu (do 31.07.2024. godine), i

- Predlog finansijskog plana sa planom rada za 2025. godinu (do 30.09.2024. godine).

U skladu sa članom 18 stav 3 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", broj 75/18) REGAGEN je dužna da uz godišnji izvještaj o radu dostavi Skupštini izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2023. godinu.

REGAGEN je kao obveznik Zakona o javnim nabavkama ("Službeni list Crne Gore", broj 74/19, 03/23 i 11/23) sačinjava izvještaja i planove , i to:

- plan javnih nabavki za 2024. godinu (do 31.01.2024. godine),
- izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama, kao i izvještaj o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne nabavke za period od 1. januara do 31. decembra 2023. godine do 28. februara 2024. godine,
- izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama, kao i izvještaj o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne nabavke za period od 1. januara do 30. juna 2024. godine do 31. jula 2024. godine,
- izvještaj o realizaciji ugovora i objavljivanje u elektronski sistem javnih nabavki (ESJN), u roku od 30 dana od dana realizacije ugovora o javnoj nabavci, shodno članu 152 ovog zakona,
- izvještaj o kršenju antikorupcijskih pravila do 31. decembra 2024. godine.

U skladu sa Zakonom o sprječavanju korupcije ("Službeni list Crne Gore ", broj 53/14), REGAGEN je u obavezi da Agenciji za sprječavanje korupcije:

- dostavi izvod iz evidencije poklona do kraja marta 2024. godine, za prethodnu godinu (član 19 stav 1),
- dostavi pisani izvještaj o primljenim donacijama i sponzorstvima sa kopijom dokumentacije, do kraja marta 2024. godine za prethodnu godinu (član 22 stav 1) i
- dostavi izvještaj o sprovođenju Plana integriteta do 15. aprila 2024. godine za prethodnu godinu (član 77 stav 1).

U skladu sa članom 50 Zakona o državnoj imovini ("Službeni list Crne Gore ", br. 21/09 i 40/11), REGAGEN je dužna da do kraja marta 2024. godine za prethodnu godinu dostavi organu uprave nadležnom za poslove imovine, podatke o nepokretnim i pokretnim stvarima (član 51).

U skladu sa Zakonom o medijima ("Službeni list Crne Gore ", broj 82/20), REGAGEN je u obavezi da:

- do 31. marta 2024. godine za prethodnu godinu, na svojoj internet stranici objavi evidenciju o uplatama medijima po osnovu oglašavanja i drugih ugovorenih usluga (član 14 stav 1) i
- evidenciju o uplatama medijima po osnovu oglašavanja ili drugih ugovorenih usluga dostavi organu državne uprave nadležnom za poslove medija (u roku od 15 dana od objavljivanja evidencije iz prethodne tačke).

U skladu sa Zakonom o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa, REGAGEN je dužna da tokom 2024. godine sačini i objavi Izvještaj o aktivnostima nadzora nad veleprodajnim tržištem električne energije za 2023. godinu. Navedeni izvještaj se dostavlja Sekretarijatu Energetske zajednice.

U skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima, REGAGEN je dužna da pripremi Izvještaj o aktivnostima vezanim za regulisane komunalne djelatnosti za 2023. godinu, i da isti dostavi Skupštini Crne Gore do 31. jula 2024. godine.

Dodatno, u skladu sa Pravilima o poređenju poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti REGAGEN priprema Godišnji izvještaj o poređenju indikatora poslovanja vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti za 2023. godinu, koji je dužna da sačini do 31. oktobra 2024. godine.

9. KADROVSKO OSPOSOBLJAVANJE I MATERIJALNO UNAPREĐENJE REGAGEN

Organi REGAGEN su Odbor REGAGEN i izvršni direktor. REGAGEN u skladu sa Zakonom o energetici ima zamjenika izvršnog direktora.

Odbor REGAGEN čine predsjednik i dva člana, koji funkciju vrše profesionalno. Predsjednika i članove Odbora imenuje Skupština Crne Gore, u postupku propisanom Zakonom o energetici. Mandat predsjednika i članova Odbora REGAGEN traje pet godina, i mogu biti imenovani na najviše dva mandata. Zakonom o energetici, članom 34 stav 5 propisano je da predsjednik, odnosno član Odbora REGAGEN, po isteku mandata nastavlja da obavlja funkciju do imenovanja novog člana, odnosno predsjednika Odbora, ako nije izabran novi član, odnosno predsjednik Odbora REGAGEN.

Mandat izvršnog direktora i zamjenika izvršnog direktora traje četiri godine i mogu biti izabrani na najviše dva mandata.

U vrijeme sačinjavanja ovog plana Odbor funkcioniše u sastavu predsjednik i jedan član Odbora. Pored dva člana Odbora Agencije i izvršnog direktora u 2023. godini je zaposleno 37 lica.

Zaposleni su raspoređeni u sedam službi i to:

- Službi za energetske-tehničke poslove regulacije,
- Službi za ekonomske poslove regulacije,
- Službi za pravne poslove regulacije,
- Službi za gas, naftu i licence,
- Služba za rješavanje žalbi kupaca električne energije, zaštitu kupaca i postupanje po zahtjevima zaposlenih za zaštitu prava;
- Službi za regulisane komunalne djelatnosti i
- Službi za opšte poslove.

Izvan službi se obavljaju poslovi savjetnika/ce Odbora REGAGEN i sekretara/ke Odbora REGAGEN.

Kao posebna organizaciona jedinica, u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, u REGAGEN je formirana jedinica za unutrašnju reviziju, koja je funkcionalno nezavisna i organizaciono odvojena od drugih službi. Formiranje ove jedinice je predviđeno Finansijskim planom za 2022. godinu, i njeno uspostavljanje treba da doprinese daljem unaprjeđenju rada, efikasnosti i efektivnosti u postupanjima REGAGEN.

REGAGEN je od osnivanja sa pažnjom i posvećeno razvijala sopstvene kadrovske kapacitete, sprovodila obuke i omogućavala svojim zaposlenim da se edukuju i osposobe u cilju kvalitetnog obavljanja poslova što je doprinijelo izgradnji institucije koja će moći da odgovori svim zadacima i efikasno i kvalitetno obavlja poslove koje su joj date u nadležnost, u oblasti energetike i regulisanih komunalnih djelatnosti. Taj trend će biti nastavljen i u 2024. godini.

Broj: 23/3594-2

Podgorica, 25. septembar 2023. godine

Predsjednik Odbora

Branislav Prelević

Crna Gora

Regulatorna agencija za energetiku i
regulisane komunalne djelatnosti

INFORMACIJA

**FINANSIJSKI PLAN
U DIJELU KOJI SE ODNOSI NA OBAVLJANJE POSLOVA
REGULACIJE REGULISANIH KOMUNALNIH DJELATNOSTI
ZA 2024. GODINU**

Crna Gora

Regulatorna agencija za energetiku i
regulisane komunalne djelatnosti

INFORMACIJA

**FINANSIJSKI PLAN
U DIJELU KOJI SE ODNOSI NA OBAVLJANJE POSLOVA
REGULACIJE REGULISANIH KOMUNALNIH DJELATNOSTI
ZA 2024. GODINU**

**REGULATORNA AGENCIJA ZA ENERGETIKU I
REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI**

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96

Podgorica

tel: +382 20 229 615, +382 20 229 616

fax: +382 20 229 755

E-mail: regagen@t-com.me

www.regagen.co.me

SADRŽAJ

I UVOD	7
II NADLEŽNOSTI AGENCIJE U DIJELU REGULISANIH KOMUNALNIH DJELATNOSTI.....	8
III FINANSIRANJE RADA AGENCIJE ZA OBAVLJANJE POSLOVA UTVRĐENIH ZAKONOM.....	8
IV PLANIRANI PRIHODI.....	9
V PLANIRANI RASHODI.....	9
VII REALIZACIJA FINANSIJSKOG PLANA.....	13

Na osnovu člana 17 stav 1 tačka 13 i člana 27 stav 2 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti („Službeni list CG“, broj 135/21), a u vezi sa članom 50 Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni list CG“, br. 55/16, 66/19 i 140/22), Odbor Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, na sjednici održanoj 25. septembra 2023. godine, utvrdio je

FINANSIJSKI PLAN U DIJELU KOJI SE ODNOSI NA OBAVLJANJE POSLOVA REGULACIJE REGULISANIH KOMUNALNIH DJELATNOSTI ZA 2024. GODINU

I UVOD

Zakonom o komunalnim djelatnostima („Službeni list CG“, br. 55/16, 66/19 i 140/22) (u daljem tekstu: Zakon), utvrđene su nadležnosti Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: REGAGEN) u oblasti regulacije komunalnih djelatnosti. S tim u vezi, REGAGEN je određena kao regulatorno tijelo za regulisane komunalne djelatnosti (javno vodosnabdijevanje i upravljanje komunalnim otpadnim vodama).

Način finansiranja REGAGEN u dijelu ovlašćenja povjerenih Zakonom, utvrđen je članom 50 Zakona. Naime, tim članom propisano je da se rad REGAGEN za obavljanje poslova regulacije komunalnih djelatnosti javnog vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadnim vodama finansira iz naknada koju plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti (u daljem tekstu: vršioci), koja se određuje u cilju pokrivanja procijenjenih troškova REGAGEN za obavljanje djelatnosti utvrđenih tim zakonom.

Naknada se, u skladu sa Zakonom, utvrđuje posebnim aktom REGAGEN, uz prethodnu saglasnost Vlade Crne Gore. U cilju stvaranja uslova da se na odgovarajući način utvrdi iznos naknade koju treba da plaćaju vršioci, prethodno je neophodno utvrditi troškove REGAGEN, a saglasno odredbi člana 50 stav 2 Zakona. Polazeći od navedenog, Odbor Agencije donosi Finansijski plan za obavljanje poslova regulacije regulisanih komunalnih djelatnosti, na osnovu kojeg se utvrđuje iznos naknada, koju vršioci plaćaju REGAGEN.

Finansijski plan za 2024. godinu, sadrži procjenu prihoda i rashoda, sačinjenu na osnovu Plana rada REGAGEN koji se odnosi na regulisane komunalne djelatnosti za 2024. godinu, uvažavajući finansijski plan za 2023. godinu, kao i realizaciju istog (za period januar-avgust). Utvrđivanje predmetnog plana ima za cilj da obezbijedi ostvarivanje planiranih aktivnosti zasnovanih na Zakonom utvrđenim obavezama, aktivnostima planiranim Planom rada i istovremeno da stvori uslove za finansijsku stabilnost i likvidnost poslovanja REGAGEN u dijelu realizacije tih aktivnosti.

II NADLEŽNOSTI AGENCIJE U DIJELU REGULISANIH KOMUNALNIH DJELATNOSTI

Nadležnosti REGAGEN, kao samostalne, neprofitne organizacije, koja je pravno i funkcionalno nezavisna od organa državne uprave i subjekata koje reguliše, utvrđene su Zakonom i Zakonom o energetici. REGAGEN je Zakonom određena kao regulatorno tijelo za regulisane komunalne djelatnosti. Nadležnosti Agencije u oblasti regulisanih komunalnih djelatnosti su:

- izdavanje, mijenjanje i oduzimanje licenci za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti;
- vršenje nadzora nad radom i poslovanjem vršilaca u pogledu poštovanja uslova iz izdatih licenci;
- međusobno poređenje poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca na bazi propisanih indikatora (benčmarking);
- donošenje podzakonskih akata za regulisane komunalne djelatnosti;
- davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti (komunalnih usluga i komunalnog proizvoda);
- priprema i dostavljanje Skupštini Crne Gore godišnjeg izvještaja o aktivnostima vezanim za regulisane komunalne djelatnosti, do 31. jula tekuće za prethodnu godinu.

Za obavljanje gore navedenih poslova angažovana je Služba za regulisane komunalne djelatnosti koja, u momentu sačinjavanja ovog izvještaja, broji četvoro zaposlenih. Za sprovođenje Zakonom propisanih obaveza i obima posla Službe za regulisane komunalne djelatnosti, neophodno je da pored iste, aktivno učestvuju organi REGAGEN, kao i stručne službe koje obavljaju djelatnosti regulacije sektora energetike.

Imajući u vidu da se obim poslova REGAGEN znatno povećao usljed aktivnosti koje se odnose na istovremenu obradu zahtjeva za davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti za sve vršioce (maj-avgust), vršenje kontinuiranog nadzora nad radom i poslovanjem vršilaca u pogledu poštovanja uslova iz izdatih licenci, kao i potrebu da se unaprijedi sistem obrade podataka koje se odnose na poslovanje vršilaca (benčmarking), to zahtijeva da se u 2024. godini poveća broj zaposlenih u Službi za regulisane komunalne djelatnosti sa četiri na pet zaposlenih.

III FINANSIRANJE RADA AGENCIJE ZA OBAVLJANJE POSLOVA UTVRĐENIH ZAKONOM

Članom 50 Zakona propisano je da se rad REGAGEN za obavljanje djelatnosti utvrđenih ovim zakonom finansira iz naknade koju plaćaju vršioći regulisanih komunalnih djelatnosti koja se određuje u cilju pokrivanja procijenjenih troškova REGAGEN za obavljanje tih djelatnosti, kao i da iznos predmetne naknade određuje REGAGEN posebnim aktom, uz prethodnu saglasnost Vlade Crne Gore.

S tim u vezi, REGAGEN će, polazeći od ovlašćenja iz člana 50 stav 3 Zakona, a u skladu sa ovim finansijskim planom, donijeti akt o naknadama koju plaćaju vršioći, koja će predstavljati osnov za finansiranje REGAGEN u dijelu regulacije komunalnih djelatnosti u 2024. godini.

U skladu sa navedenim, REGAGEN u 2024. godini planira prihod od naknada za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti:

- 1) javnog vodosnabdijevanja;
- 2) upravljanja komunalnim otpadnim vodama, koje obuhvata:
 - prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, odnosno predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent;
 - upravljanje i rad postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda;
 - crpljenje, odvoz i zbrinjavanje otpadnih voda iz septičkih jama.

REGAGEN je stanovišta da u budućnosti finansiranje REGAGEN u dijelu regulisanih komunalnih djelatnosti treba urediti na isti način kao kod energetike, odnosno da saglasnost na finansijski plan REGAGEN i u ovom dijelu daje Skupština Crne Gore i da se troškovi utvrđeni finansijskim planom alociraju u skladu sa kriterijumima koji definiše Zakon ili posebna Metodologija REGAGEN.

IV PLANIRANI PRIHODI

Prilikom planiranja prihoda od naknada vršilaca, kao polazna osnova uzeti su procijenjeni troškovi REGAGEN za obavljanje poslova regulacije regulisanih komunalnih djelatnosti za 2024. godinu, odnosno, iznos sredstava potreban za njihovo pokriće, kao i Finansijski plan za 2023. godinu i ostvarenje istog (za period januar-avgust).

Ukupan prihod REGAGEN za obavljanje poslova regulacije komunalnih djelatnosti za 2024. godinu planiran je u iznosu od 300.228,32 €, i čine ga:

- planirana prenijeta sredstva iz 2023. godine, u iznosu od 70.014,00 €, koja predstavljaju iznos sredstava koja će preostati na računu Agencije nakon izmirenja obaveza za 2023. godinu i
- prihod od naknada koju plaćaju vršioci, u iznosu od 230.214,32 €.

V PLANIRANI RASHODI

Procjena rashoda REGAGEN za 2024. godinu, zasniva se na Planu rada, odnosno aktivnostima vezanim za regulisane komunalne djelatnosti koje će REGAGEN izvršavati u 2024. godini u skladu sa Zakonom, ali istovremeno i na Finansijskom planu za 2023. godinu, kao i ostvarenim rashodima u periodu januar-avgust 2023. godine.

U strukturi planiranih rashoda nema značajnih promjena, već je zadržana struktura iz ranijeg perioda. Kao i do sada, REGAGEN će prilikom realizacije ovog finansijskog plana postupati racionalno i sa pažnjom.

Kako je i prethodno nagoviješteno u Poglavlju III ovog plana, sagledavajući dinamiku rada REGAGEN u prethodnom periodu, uočava se konstantno povećanje obima posla, zbog izmjena i dopuna Zakona i implementacije podzakonskih akata propisanih Zakonom. Značajne aktivnosti

REGAGEN u 2024. godini odnosiće se na vršenje nadzora nad radom i poslovanjem vršilaca u pogledu poštovanja uslova iz izdatih licenci, budući da je REGAGEN, u skladu sa zakonskim ovlaštenjima, u ranijem periodu izdala licence svim vršiocima (izuzev DOO Komunalna djelatnost Petnjica). Takođe, REGAGEN će i u narednom periodu vršiti kontinuirano prikupljanje i obradu podataka vršilaca u skladu sa obavezama REGAGEN da sprovodi međusobno poređenje poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca (benčmarking), a na osnovu čega će biti sačinjen godišnji izvještaj o indikatorima poslovanja vršilaca. Pored navedenog, dominantne aktivnosti u 2024. godini će biti usmjerene ka obradi zahtjeva za davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti. Naime, Metodologijom za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti („Službeni list CG, broj 037/23), propisan je rok za podnošenje zahtjeva REGAGEN za davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, i to 30. april tekuće za narednu godinu. S tim u vezi, svi vršioci su dužni da do 30. aprila 2024. godine podnesu zahtjeve za davanje saglasnosti na predlog cijena za 2025. godinu. S obzirom da je u decembru 2022. godine izmijenjen član 56a Zakona, kojim je propisano da ako vršilac ne podnese zahtjev za davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisane komunalne djelatnosti u roku, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave odbije davanje saglasnosti na predlog cijena ili iz drugog razloga ne dođe do utvrđivanja cijena za obavljanje regulisane komunalne djelatnosti, primjenjivaće se privremene cijene, koje su 10% niže od visine cijene po jedinici mjere iskazane na računu u mjesecu decembru godine koji prethodi godini primjene privremene cijene i ista će se primjenjivati godinu dana, počev od 1. januara godine na koju se odnosi. Navedena odredba nameće obavezu vršiocu da zahtjev za davanje saglasnosti na predlog cijena podnosi REGAGEN u skladu sa članom 49 stav 4 Zakona, odnosno do 30. aprila tekuće za narednu godinu, u skladu sa članom 27 Metodologije za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti („Službeni list CG“, broj 037/23), što prethodno nije bio slučaj. S tim u vezi, ukoliko vršilac ne podnese zahtjev u navedenom roku ili iz drugog razloga ne dođe do utvrđivanja cijena za obavljanje regulisane komunalne djelatnosti, primjenjivaće se privremena cijena godinu dana, bez mogućnosti da vršilac zahtjev podnese REGAGEN nakon 30. aprila tekuće za narednu godinu.

Takođe, specifičnosti komunalnog sektora, odnosno regulisanih komunalnih djelatnosti iziskuju preuzimanje iskustava regulatora iz okruženja i šire, kao i drugih međunarodnih iskustava, pa je obuka zaposlenih jedan od prioriteta Agencije i u 2024. godini. Balkanski regulatori komunalnih djelatnosti iz Albanije, Sjeverne Makedonije, Kosova i Crne Gore, takođe članovi WAREG-a, zaključili su Memorandum o saradnji maja 2022. godine. Cilj je jačanje saradnje i razmjena informacija, zajedničkih analiza i poređenja postojećih modela regulacije sektora te izgradnja kapaciteta u skladu sa evropskim zakonodavstvom i međunarodnim programima. Ujedno su ovi regulatori, posredstvom WAREG-a, aplicirali i dobili sredstva za implementaciju projekta podrške razvoja kapaciteta u dijelu tarifnih metodologija, a koji će biti finansiran od strane CEI (Committee on Know-how Exchange Programme - KEP). Projekat će jednim dijelom biti realizovan i tokom 2024. godine.

Na poslovima regulacije regulisanih komunalnih djelatnosti, naročito obrade zahtjeva za davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, biće značajna i

podrška drugih službi u REGAGEN, imajući u vidu iskustvo tih službi u regulaciji energetske djelatnosti.

U skladu sa navedenim, troškovi za obavljanje poslova regulacije regulisanih komunalnih djelatnosti u 2024. godini, planirani su u približnom iznosu u odnosu na 2023. godinu. REGAGEN je planirala rashode za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti u 2024. godini u ukupnom iznosu od 300.228,32 €.

U radu REGAGEN mogu se identifikovati troškovi koje je moguće direktno alocirati na aktivnosti u vezi sa regulacijom regulisanih komunalnih djelatnosti, kao i troškovi koji su zajednički sa drugim troškovima, odnosno troškovima koji nastaju u obavljanju energetske djelatnosti – indirektni (zavisni) troškovi. U direktne troškove REGAGEN za obavljanje poslova regulacije komunalnih djelatnosti spadaju naročito troškovi zarada, naknade zarada i drugih primanja zaposlenih u Službi za regulisane komunalne djelatnosti, troškovi materijala, troškovi službenih putovanja, izdvajanja za stambeni fond, troškovi zakupa poslovnog prostora i troškovi nabavke osnovnih sredstava.

U indirektni (zavisni) troškove, naročito spadaju troškovi koji se odnose na zarade organa upravljanja i rukovođenja, kao i zaposlenih u Službi za opšte poslove, koji su uračunati zajedno sa troškovima zarada zaposlenih u Službi za regulisane komunalne djelatnosti i predstavljeni su pod stavkom 2 – bruto zarade, naknade zarada i druga primanja zaposlenih. Ovo iz razloga jer u obavljanju poslova regulacije komunalnih djelatnosti REGAGEN, pored zaposlenih u Službi za regulisane komunalne djelatnosti učestvuju i organi upravljanja i rukovođenja, kao i zaposleni u Službi za opšte poslove, bez čijeg učešća se ne bi mogli izvršavati postavljeni zadaci, pa troškovi koje ostvaruje Služba za regulisane komunalne djelatnosti čine i troškovi rada navedenih organa i službe, kao indirektni (zavisni) troškovi.

Učešće indirektnih (zavisnih) troškova u troškovima REGAGEN, neophodnih za obavljanje poslova regulacije regulisanih komunalnih djelatnosti, utvrđuje se u iznosu do 20,83 % od tih troškova na nivou REGAGEN (za regulaciju energetske djelatnosti). Kod određivanja udjela zavisnih troškova imalo se u vidu procentualno izraženo učešće planiranog broja zaposlenih u Službi za regulisane komunalne djelatnosti (5), u odnosu na broj zaposlenih u službama REGAGEN koji se bave regulacijom u oba sektora (24).

Takođe, veoma je važno napomenuti da će se za dio ostvarenih zavisnih troškova u 2024. godini predviđenih ovim finansijskim planom, smanjiti ostvareni troškovi utvrđeni Finansijskim planom REGAGEN za 2024. godinu, a koji se odnosi na troškove regulacije energetske djelatnosti, na koji način su svi obveznici plaćanja naknada REGAGEN stavljeni u ravnopravan položaj, jer se time izbjegava unakrsno subvencioniranje subjekata koji obavljaju regulisane komunalne djelatnosti i subjekata koji obavljaju energetske djelatnosti.

Troškovi materijala, koji obuhvataju troškove materijala, troškove stručne literature, troškove štampanja propisa i troškove električne energije i goriva planirani su u ukupnom iznosu od 7.560 €.

Za pokriće troškova zarada, naknada zarada i drugih primanja zajedno sa doprinosima na teret poslodavca, planirano je 226.202,83 € uključujući bruto zarade, ostale naknade zaposlenih i doprinose na teret poslodavca, za zaposlene u Službi za regulisane komunalne djelatnosti, kao i dio

troškova za zaposlene u službama REGAGEN koje predstavljaju zajedničke ljudske resurse za sektor energetike i sektor regulisanih komunalnih djelatnosti (uključujući i pet mandatnih pozicija).

U okviru planiranih sredstava za zarade, planirana su i druga primanja koja zaposlenima pripadaju u skladu sa Zakonom o zaradama u javnom sektoru, Zakonom o radu, Opštim kolektivnim ugovorom i opštim aktima REGAGEN. Takođe, planirana su i sredstva za eventualnu isplatu otpremnina, pomoći zaposlenim i dr. Doprinosi na zarade i druga primanja, obračunati su i planirani na način propisan zakonom.

Planirane međunarodne aktivnosti kao što su učešće u radu WAREG-a (Evropske asocijacije regulatora iz oblasti voda), čiji je REGAGEN član, kao i potreba za unapređenjem znanja zaposlenih u Službi za regulisane komunalne djelatnosti putem prisustva na stručnim seminarima i specijalističkim obukama, čini polaznu osnovu za planiranje troškova za službena putovanja. Trošak po osnovu službenih putovanja u 2024. godini planiran u nešto većem nivou u odnosu na 2023. godinu, za 1.800,00 eura, iz razloga što su se značajno povećali troškovi prevoza i smještaja u zemlji i inostranstvu. S tim u vezi, troškovi službenih putovanja planirani su u iznosu od 18.000,00 €.

Troškovi proizvodnih usluga, koji se odnose na usluge telefonskih i internet komunikacija, troškovi plaćanja poštarine i ostalih usluga planirani su u iznosu od 2.820,00 €.

Troškovi neproizvodnih usluga, koji se odnose na troškove ugovora o djelu i konsultantskih usluga, stručnog usavršavanja zaposlenih i članarina, plaćanje bankarskih provizija, obaveznih premija osiguranja, angažovanja domaćih i ino eksperata i konsultanata, planirani su u iznosu od 17.250,00 €.

Pod stavkom nabavka osnovnih sredstava planirana su sredstva u iznosu od 3.000,00 €.

Sredstva namijenjena za rješavanje stambenih potreba zaposlenih, stavka izdvajanja za stambeni fond, planirana su u skladu sa aktom REGAGEN kojim se uređuje rješavanje stambenih potreba zaposlenih, po kome se na bruto iznos zarada zaposlenih u Službi za regulisane komunalne djelatnosti izdvaja 5,5 %, što primjenjeno na planirane bruto zarade iznosi 11.395,49 €.

Trošak organizacije skupova planiran je u iznosu od 5.000,00 €.

Takođe, REGAGEN planira rezerve na godišnjem nivou u iznosu od 9.000,00 €, u cilju obezbjeđivanja likvidnosti, odnosno sredstava za omogućavanje jednomjesečnog rada REGAGEN u narednoj godini, u slučaju nastanka nepredviđenih okolnosti.

VI TABELARNI PRIKAZ PLANIRANIH PRIHODA I RASHODA REGAGEN ZA OBAVLJANJE POSLOVA REGULACIJE KOMUNALNIH DJELATNOSTI ZA 2024. GODINU

R.br.	Opis	Iznosi [€] 2024. god.
	PRIHODI	
	Gotovina (01.01.2024. godine)	70.014,00
	Prihodi od naknada vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti	230.214,32
I	UKUPNI PRIHODI	300.228,32
	RASHODI	
1	Troškovi materijala	7.560,00
	Troškovi materijala	760,00
	Troškovi stručne literature	500,00
	Troškovi štampanja propisa	6.000,00
	Troškovi električne energije i goriva	300,00
2	Bruto zarade, naknade zarada i druga primanja zaposlenih	226.202,83
	Bruto zarade	201.740,67
	Troškovi bruto naknade i drugih primanja	5.450,00
	Doprinosi na teret poslodavca	19.012,16
3	Troškovi službenih putovanja	18.000,00
	Troškovi službenih putovanja koji se ne refundiraju	18.000,00
4	Troškovi proizvodnih usluga	2.820,00
	Troškovi komunikacija	1.320,00
	Troškovi poštanskih usluga	1.500,00
5	Troškovi neproizvodnih usluga	17.250,00
	Troškovi stručnih i konsultantskih usluga	7.000,00
	Troškovi provizija	400,00
	Premije osiguranja	2.000,00
	Troškovi seminara, članarina, radionica i treninga i obuke	7.000,00
	Ostali troškovi	850,00
6	Nabavka osnovnih sredstava i sitnog inventara	3.000,00
7	Sredstva za rješavanje stambenih potreba	11.395,49
9	Organizacija skupova	5.000,00
II	RASHODI POSLOVANJA REGAGEN (SUMA 1-9)	291.228,32
III	REZERVA	9.000,00
IV	UKUPNO (II + III)	300.228,32

VII REALIZACIJA FINANSIJSKOG PLANA

Za realizaciju Finansijskog plana za 2024. godinu, odgovoran je Izvršni direktor REGAGEN, koji kvartalno izvještava Odbor REGAGEN o njegovom ostvarenju.

Raspored sredstava po ovom planu vršiće se u skladu sa opštim aktima, donijetim odlukama, programima i planovima rada, utvrđenim kriterijumima i mjerilima, zaključenim ugovorima i drugim

aktima koje donosi REGAGEN u skladu sa zakonom, u cilju ostvarivanja nadležnosti i funkcije koja joj je povjerena.

REGAGEN može, prilikom raspoređivanja sredstava koja su utvrđena ovim planom, vršiti njihovu prenamjenu.

Broj: 23/3596-5

Podgorica, 25. septembar 2023. godine

**Predsjednik Odbora
Branislav Prelević**

Broj: 23/3594-4

Podgorica, 25.09.2023. godine

Na osnovu člana 32 st. 3 i 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list Crne Gore", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18, 55/18, 66/19, 70/21, 145/21 i 27/23), člana 15 stav 1 tačka 17 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti ("Službeni list Crne Gore", broj 135/21), Odbor Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, na sjednici održanoj 25. septembra 2023. godine, donio je

ODLUKU

1. Za predstavnike Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri razmatranja Predloga finansijskog plana Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2024. godinu, sa Planom rada Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2024. godinu, određuju se Branislav Prelević, predsjednik Odbora Agencije i Igor Telebak, izvršni direktor.
2. Ova odluka, Predlog finansijskog plana Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2024. godinu i Plan rada Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2024. godinu, dostavlja se Ministarstvu finansija i Skupštini Crne Gore, do 30. septembra 2023. godine.
3. Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik Odbora,
Branislav Prelević

REGAGEN Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96, 81000 Podgorica, **Crna Gora**

T: 00 382 20 229 615. 00 382 20 229 616 F: 00 382 20 229 755 E: regagen@t-com.me www.regagen.co.me

PIB: 02396491 ŽR: 520-34372-70. 510-4171-40. 520-34498-80